

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут філології
Кафедра англійської філології та міжкультурної комунікації

СУЧАСНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС США
(на матеріалі промов президента Дональда Трампа)

Кваліфікаційна робота
освітнього ступня «магістр»
студентки II курсу
ОНП «Англійська мова та література»
Галузь знань 03- гуманітарні науки
Зі спеціальності 035 «Філологія»

Прилепової Оксани Валеріївни

науковий керівник:
кан. філол. н., доцент **Алексєєва І.О.**

«Допущено до захисту»
Протокол засідання кафедри англійської філології
та міжкультурної комунікації
Протокол № 5 від 24.11.2020
Завідувач кафедри _____ д. філол. н., проф. Белова А.Д.

КИЇВ - 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	
Помилка! Закладку не визначено.	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ДИСКУРСУ	Помилка! Закладку не визначено.
1.1. Становлення поняття дискурсу в лінгвістиці	Помилка! Закладку не визначено.
1.2. Типологія дискурсу.....	Помилка! Закладку не визначено.
1.3. Політичний дискурс та його особливості.....	Помилка! Закладку не визначено.
1.3.1. Стратегії і тактики реалізації політичного дискурсу	21
ВИСНОВКИ ПЕРШОГО РОЗДІЛУ	
Помилка! Закладку не визначено.	
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОМОВ ДОНАЛЬДА ТРАМПА	
Помилка! Закладку не визначено.	
2.1. Синтаксичні засоби.....	Помилка! Закладку не визначено.
2.2. Морфологічні засоби	Помилка! Закладку не визначено.
2.3. Лексичні особливості.....	Помилка! Закладку не визначено.
ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ	39
РОЗДІЛ 3. ЛІНГВОСТИЛИСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ВИСТУПІВ ДОНАЛЬДА ТРАМПА	40
3.1. Синтаксичний рівень	Помилка! Закладку не визначено.
3.2. Лексичний рівень	Помилка! Закладку не визначено.
3.3. Концептуальна метафора	Помилка! Закладку не визначено.
3.3.1. Політика - це війна.....	45
3.3.2. Політика – це подорож	48
3.3.3. Політика – це перегони	Помилка! Закладку не визначено.
3.3.4. Політика – це злочин	Помилка! Закладку не визначено.
3.3.5. Політика – це любов	52
3.3.6. Інші концептуальні метафори	54
ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО РОЗДІЛУ	56
ВИСНОВКИ	58

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	61
ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	.....
Помилка! Закладку не визначено.	
SUMMARY.....	74

ВСТУП

Політична мова стосується використання влади для організації розуму та думок людей. Це інструмент, який використовується для контролю над суспільством загалом. Промова - це перш за все усний публічний виступ, який зазвичай здійснюється у формі офіційної розмови, яку виконує лідер, щоб висловити свою думку або дати огляд на речі чи події, які є важливими і які мають бути обговорені. Виступ, який чує велика аудиторія або навіть вся країна, кожна людина може тлумачити по-різному, і саме це може вплинути на успіх промови або на мовця в загалом. Політичне мовлення можна розглядати як засіб налагодження та підтримання соціальних відносин, вираження почуттів та «продаж» ідей, стратегії та програм у будь-якому суспільстві.

Все це вивчається в аспекті політичної лінгвістики. Але центральним поняттям політичної лінгвістики є політичний дискурс, під яким розглядають певний вид дискурсу, основною метою якого є здобуття і збереження політичної влади. В рамках політичної лінгвістичної літератури, науковці вивчають політичний дискурс як багатоаспектне явище, що сприяє перетворенню окремих самостійних елементів у цілісну систему.

Тож робота в основному присвячена дослідженню та виокремленню особливостей політичного дискурсу у промовах президента Дональда Трампа. Така тема досліджувалась у працях Т. ван Дейка, Дж. Граймса, Н. Ферклафа, В. Дресслера, У. Чейфа та інші.

Актуальність роботи обумовлена тим, що на сучасному етапі розвитку політична лінгвістика вважається одним з найбільш перспективних

напрямків лінгвістики, а політичні промови- це інструмент, який використовується для управління суспільством, організацією розуму та думок людей. Тому важливо розуміти як саме досягається такий результат в промовах та завдяки яким способам.

Метою дослідження є визначення лінгвістичних особливостей, що використовуються у виступах Дональда Трампа, які допоможуть зрозуміти сучасний політичний дискурс в США.

Досягнення поставленої мети зумовило постановку та вирішення таких **завдань**:

- розкрити сутність поняття дискурсу у лінгвістиці та визначити його основні типи;
- охарактеризувати політичний дискурс, як один із найважливіших способів творення політичних виступів;
- вказати значення ключових термінів, а саме «дискурс», «політичний дискурс», «концептуальна метефора»
- визначити лінгвістичні особливості політичних виступів Дональда Трампа;
- проаналізувати лексичні, морфологічні, синтаксичні та стилістичні особливості промов.

Об'єктом дослідження виступають політичні промови президента Дональда Трампа.

Предметом дослідження виступають лінгвістичні особливості промов Дональда Трампа, що характеризують сучасний політичний дискурс США.

Методи дослідження, застосовані в роботі, зумовлені її метою, завданнями та характером матеріалу дослідження. У процесі дослідження було використано загальнонаукові методи пізнання об'єктивної природи лінгвістичних явищ, що зумовлюють особливості сучасного політичного американського дискурсу. Метод опису, спостереження, узагальнення був використаний під час дослідження процесу становлення поняття дискурсу в лінгвістиці та визначення особливостей політичного дискурсу. За

допомогою методів аналізу, синтезу та порівняння було узагальнено типологію дискурсу. Окрім загальнонаукових, було використано ряд специфічних методів. Зокрема, за допомогою контекстуального та дискурсивного аналізу було проведено дослідження промов чинного президента.

Наукова новизна отриманих результатів поляє у розкритті особливостей політичного дискурсу 21-го століття в США за допомогою певних лінгвістичних особливостей, а також дослідженні особистості Дональда Трампа в аспекті політичного дискурсу.

Матеріалом дослідження є президентські промови Дональда Трампа. Для дослідження було використано 58 промов за час його правління країною.

Теоретичне значення роботи полягає в узагальненні лінгвістичних характеристик, що притаманні політичному дискурсу та особливостей їх використання під час різних типів президентських промов.

Практичне значення дослідження визначається тим, що результати нашої роботи можуть бути використані у майбутніх дослідженнях лінгвістичного характеру в сфері сучасного політичного дискурсу США, а також під час розробки навчальних матеріалів до курсів з дискурс аналізу та прагматики.

Структура нашої роботи зумовлена темою дослідження та її завданнями. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує 87 одиниць та списку джерел ілюстративного матеріалу, кількість яких складає 36 одиниць.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ДИСКУРСУ

1.1. Становлення поняття дискурсу в лінгвістиці

Відповідно до Ф. С. Бацевича, дискурс – це інтерактивне явище, вид комунікативної діяльності, мовленнєвий потік, що може бути виражений через усну чи письмову форму. Він відбувається в межах певного каналу спілкування, регульованого тактикою та стратегією учасників, виступає як синтез мовних, когнітивних та інших факторів [8].

Вперше, поняття «дискурс» було введено в наукову теорію лінгвістики в 50-і рр. ХХ ст. під час періоду «структуралізму». Французький вчений, мовознавець, лінгвіст Еміль Бенвеніст, працюючи над своєю теорією вираження, використовує слово *discours*, розуміючи під ним «будь-який вираз, що передбачає присутність комунікантів, а саме адресанта та адресата, при чому адресант виявляє свої наміри певним способом впливати на свого співрозмовника» [9].

У 1952 році американський вчений З. Гарріс публікує працю під назвою «Discourse Analysis», де він досліджує послідовність виразів, відрізків тексту, більший ніж речення [70, с. 23].

Приблизно через 20 років в 1970-х рр. завдяки роботам Т. ван Дейка, Дж. Граймса, В. Дресслера, У. Чейфа та інших вчених відбувається становлення самої дисципліни «Дискурс аналіз» (*discourse analysis*), в якій надалі і буде вивчатися дискурс. Початкова багатозначність терміна визначила і подальше розширення семантики. Треба необхідно окремо

зазначити Мішеля Фуко. Адже саме він один з тих, хто почав вживати поняття дискурс в його теперішньому розумінні

Зазвичай дискурс мав значення упорядкованого письмового, хоча частіше мовного повідомлення окремого суб'єкта. Згідно з критеріями розвитку дискурсивного аналізу, семантичний обсяг визначення «дискурс» істотно збільшився: в нього почали вступати не тільки мовні, однак і позамовні семіотичні процеси.

Станом на сьогодні, не існує одного, єдиного визначення поняття дискурсу. Різні вчені та мовознавці, як зарубіжні, так і вітчизняні, давали абсолютні різні і на той самий час схожі дефініції цього поняття. Це пов'язано з багатоаспектністю його форм та змісту. Сфера вживання цієї термінологічної одиниці дуже широка: логіка, лінгвістика, семіотика, філософія, теорія комунікації, а також соціолінгвістика, психолінгвістика інші.

Дискурс (англ. *discourse*, франц. *discours*, від лат. *discursus* «рух, мова, розмова, міркування») – передбачає собою цілісність мовної практики, а також екстралінгвістичних факторів, необхідних для розуміння тексту [61].

Наприклад, лінгвіст Норман Ферклаф у своїй роботі «Analysing Discourse» стверджує: «Я бачу дискурси як способи репрезентації аспектів світу – процесів, відносин та структур матеріального світу, психічного світу думок, почуттів, переконань тощо, а також соціального світу. Окремі аспекти світу можуть бути представлені по-різному, тому ми, як правило, маємо можливість розглянути взаємозв'язок між різними дискурсами» [67, с. 7]. Він також вважає, що різні дискурси – це різні точки зору на світ і вони пов'язані з різними стосунками людей до світу, що, в свою чергу, залежать від їхніх позицій у світі, їх соціальних та особистих ідентичностей та соціальних відносин. Дискурси не лише представляють світ таким, який він є, вони також є проєктивним, уявним. Відносини між різними дискурсами є одним із елементів взаємовідносин між різними людьми: вони можуть доповнювати

один одного, конкурувати між собою, можуть домінувати над іншими тощо [65, с. 124].

У свою чергу, Т. ван Дейк наголошує, що поняття дискурс є «essentially fuzzy», тобто надзвичайно неясним, що цілком характерно для складних феноменів. Однак, визначення він все ж дає, відносячи дискурс до форм використання мови, публічних виступів або до розмовної мови / способів розмови [65, с. 1].

Британський лінгвіст Девід Крістал у своєму словнику лінгвістики та фонетики пише, що термін «дискурс» взагалі має широке значення, але найосновніше звучить таким чином: «дискурс - це поведінкова одиниця, яка має дотеоретичний статус у мовознавстві: це сукупність висловлювань, які становлять будь-яку впізнавану мовленнєву подію (не робиться посилання на її мовну структуру, якщо така є), наприклад розмова, жарт, проповідь, інтерв'ю» [62, с. 148].

До того ж, досить часто поняття дискурсу пов'язують з поняттям тексту. В деяких роботах ці терміни виступають синонімами, але на сьогоднішній день, після 80-х років ХХ ст., їх почали розрізняти. Текст виступає письмовою формою мови, що є цілісною, зв'язаною та має тему, ідею та інші характерні тексту риси. Натомість дискурс, як можна зрозуміти з вище зазначених визначень, це різні види актуалізації тексту, розглянуті з погляду розумових процесів. Таким чином, першочергово дискурс відображений у текстах, в яких існує «вийнятковий світ», за яким в свою чергу фігурують своєрідні правила вживання синтаксису і слів, своєрідна лексика, семантика та своєрідна граматики. Сфера будь-якого дискурсу характеризується певними правилами реальності, синонімічних змін та формальностей. Усі типи дискурсу мають у своїх характеристиках, якийсь один із допустимих «світів» [45, с. 44-45]. Таким чином, можна охарактеризувати текст як письмово зафіксований фрагмент дискурсу.

На думку Н. Ферклафа, аналіз тексту - це лише елемент дискурсного аналізу, який включає такі необхідні процеси, як продуктивність та

інтерпретація. Таким чином, властивості тексту визначаються його дискурсом, тобто продуктивним процесом, що передує його створенню, та процесом інтерпретації, що настає після нього. Властивості тексту, крім двох згаданих процесів, взаємодіють із «ресурсами-членами», які стосуються пізнання людей, що включає знання мови, уявлення про природний та соціальний світ, в якому вони мешкають, цінності, вірування, припущення та вони є соціально обумовлені. Дискурс за своєю суттю зачіпає соціальні умови, які є неоднорідні і можуть бути віднесені до соціальних умов виробництва та соціальних умов інтерпретації [66, с. 20].

Таким чином, дискурс як складна субстанція потребує складного багаторівневого аналізу, який не може бути обмежений лише аналізом тексту чи його процесів, а може бути розширений до аналізу «взаємозв'язку між текстом, процесами та їх соціальними умовами» [66, с. 21].

Н. Ферклаф, який досліджує, що текст і дискурс тісно переплітаються за своєю природою і не можуть бути проаналізовані окремо, розробив три етапи критичного аналізу дискурсу, які включають: опис, інтерпретацію та пояснення:

1. Опис – це етап, який стосується формальних властивостей тексту.

2. Інтерпретація стосується взаємозв'язку між текстом та взаємодією – сприйняття тексту як продукту процесу виробництва та ресурсу в процесі інтерпретації <...>.

3. Пояснення стосується взаємозв'язку між взаємодією та соціальним контекстом – із соціальною детермінацією процесів виробництва та інтерпретації та їх соціальними ефектами [66, с. 21-22].

Цим Н. Ферклаф підкреслює, що природа аналізу критичного дискурсу відрізняється на різних етапах. Перший етап міг бути найпростішим, оскільки він стосується виявлення властивостей прописаного тексту, але для недосатнього рівня перетворення ідей у текст. Що стосується інших етапів інтерпретації та пояснення, вчений наголошує, що вони менш визначені, оскільки їх багатогранні та непрозорі взаємозв'язки стосуються когнітивних

процесів, прихованих від поверхневого аналізу.

Що до радянських вчених, то Н. Д. Арутюнова, доктор філологічних наук, охарактеризовує поняття дискурсу як поєднання тексту з такими факторами як психологічний, екстралінгвістичний, прагматичний, та соціокультурний. Також було додатково зазначено, що дискурс може виступати текстом, який був взятий з аспекту подій. Таким чином, мовлення визначається спрямованістю соціального феномена, а дія виступає як складник, який бере участь у кооперації між людством та процесах його свідомості. Тож, мовлення, що було «занурене» у життя і є дискурсом [4].

Натомість В. О. Звєгінцев описує досліджувальне нами поняття як найпростіший елемент тексту, інакше кажучи, єдине ціле чи вагому неподільність виокремлену на одному рівні з мовою і найчастіше виступаючу у формі зв'язаних смисловими взаємозв'язками речень [18].

Використовуючи всі зазначені вище визначення, можна зробити висновок, що хоч поняття дискурсу вже вивчається досить тривалий час, однак, однієї загальної, універсальної дефініції дати неможливо. Дана лінгвістична категорія аналізується вченими із найрізноманітніших позицій: як комунікативний процес, як текст, як система, як комунікативна подія. Проте, не зважаючи на те, що всі ці підходи і теорії побудовані на основі різнобічних рис та особливостей, які не заперечують одна одній.

Слід зауважити, що розмитість поняттєвої структури терміна дискурс пояснюють двома причинами: історією формування, коли у семантичній пам'яті лексеми утримуються ознаки попередніх вивчень та підходів, а також повною відсутністю визначення місця поняття дискурс у системі категорій та модусів існування мови [8]. Як слушно зазначає Ф. С. Бацевич, найновіше поняття дискурсу розглядається в межах двох підходів, які мають схожі характеристики з точки зору комунікативної лінгвістики: дискурс – текст і дискурс – комунікація.

Необхідно також зазначити, що аналіз критичного дискурсу вивчає незрозумілі зв'язки причинності дискурсивної практики, подій та текстів, з

одного боку, та соціокультурних складових, відносин та процесів, з іншого. Аналіз критичного дискурсу, який сприймає мову не лише як сукупність ознак, а як «соціальну практику», передбачає, що кожна мова функціонує в суспільстві з її культурними, соціальними та психологічними особливостями протягом певного періоду часу. Для критичного аналізу дискурсу важливо враховувати, що мова, що визначається соціальними та історичними умовами, у свою чергу визначає свідомість людей. В історії критичний аналіз дискурсу спрямований на виявлення подій та ідеологій, які сприяли сучасним суспільствам дістатися влади та панування.

1.2. Типологія дискурсу

На сьогоднішній день існує велика кількість типологій дискурсу. Це є наслідком того, що в основі класифікацій, запропонованих сучасними лінгвістами, закладені різні принципи. Г. Л. Макаров зазначає в своїй праці «Основи теорії дискурсу», що сьогодні «не все гладко з критеріями виділення типів дискурсу, сфер і епізодів спілкування, - не всі типології можуть похвалитися логікою побудови класифікації, поки ще не набраний емпіричний матеріал» [28, с. 210].

Українські сучасні лінгвісти О. І. Морозова та І. С. Шевченко, вивчаючи проблеми типології дискурсу, запропонували, наведені нижче у таблиці, критерії розрізнення типів і підтипів дискурсу.

Критерії розрізнення типів і підтипів дискурсу				
<i>За формою:</i>	<i>За видом мовлення:</i>	<i>За адресатним направленням:</i>	<i>За комунікативними принципами:</i>	<i>За кількістю учасників:</i>
- усний	- монологічний	- інституційний	- аргументативний	- комунікація внутрішня (1 особа)

-письмовий	- діалогічний	- персональний	- конфліктний	- міжлюдський (2 особи)
			- гармонічний	- малі групи (3-5 осіб)
				- публічний (20-30 і більше)
				- організаційний (100 і більше)
				- масовий (1000 і більше)

Розглядаючи це питання більш глибоко, вони звернулися до робіт таких вчених як, А.Д. Белова, В. І. Карасик, В.В. Дементьев та продовжили свою типологію за характеристиками адресанта й адресата, функціональною та інформативною складовими, критерієм формальності та змістовності у функціонально-стильовому аспекті відповідно до жанрів і реєстрів мовлення [52, с. 33-38]:

Критерії розрізнення типів і підтипів дискурсу (продовження)		
<i>За характеристиками адресанта й адресата:</i>	<i>За функціональною та інформативною складовими:</i>	<i>За змістовними та формальними критеріями у функціонально-стильовому аспекті відповідно до реєстрів і жанрів мовлення:</i>
- соціально-демографічний критерій (жіночий і чоловічий дискурси, дитячий, підлітковий дискурси та дискурс літніх	- спілкування інформативне (емотивний, оцінний,	- художній

людей, дискурс мешканців села та міста)	директивний дискурси)	
- соціально-професійний критерій (дискурс моряків, будівельників, шахтарів)	- фатичне	- публіцистичний
-соціально-політичний критерій (дискурс комуністів, демократів)		- науковий
		- офіційний
		- неофіційний

Але ці таблиці демонструють не кінцеву типологію, адже велика кількість вчених-лінгвістів займається розвитком даної проблеми на сьогоднішній час. Потрібно також звернути увагу на розробки вітчизняної дослідниці Д. С. Павлюк. Вивчаючи це питання, вона виокремила серед можливих класифікаційних категорій: авторство, матеріально-знакову форму, функцію, жанрово-стильову специфіку, ситуацію та інституційні характеристики. Вона стверджує, що підставою для виокремлення типів дискурсів є «звичайна тематична зорієнтованість, вказівка на коло життєвих явищ та пов'язаних із ними мотивів» [37, с. 76].

Також над власною класифікацією дискурсу працює Н. Н. Миронова, в якій виділяє: «педагогічний, політичний, науковий, критичний, етичний, юридичний, військовий, батьківський дискурси» [Миронова, Н.Н. Дискурс-анализ оценочной семантики [30, с. 14–15].

Вагомою є також класифікація видів дискурсу, запропонована В. І. Карасиком. Він виділяє наступні два основних види дискурсу:

- 1) персональний (особистісно-орієнтований)
- 2) інституційний [21, с. 5-20].

Як вважає науковець, *персональний дискурс*, існує в двох основних різновидах: побутовий та буттєве спілкування:

Персональний дискурс	Особливості
Побутове спілкування	<ul style="list-style-type: none"> - діалогічне (зазвичай між добре знайомими людьми); - підтримка спілкування, вирішення повсякденних проблем; - адресат має розуміти адресанта, навіть з півслова; - постійна зміна тем для спілкування; - легка зміна інформації у підтекст (іронія, натяки та інші).
Буттєве спілкування	<ul style="list-style-type: none"> - монологічне; - розгорнуте, досить насичене; - використання всіх форм мови, на базі літературної; - представлене творами художньої літератури, психологічними та філософськими текстами.

Що ж до *інституційного дискурсу*, то В. І. Карасик дає йому визначення, як комунікація в аспекті відповідного інституту суспільства, що визначає статусно-рольові відносини [21, с. 14]. Більше того, науковець виокремлює наступні види інституційного дискурсу:

Відповідно до наукових розробок Є.І. Шейгал, під інституційним дискурсом розглядається дискурс, що відбувається у соціальних інститутах, та невіддільною складовою якого виступає комунікація [53, с. 42]. Головними параметрами інституційного дискурсу вважаються [12, с. 40-41]:

- специфічний набір інтенцій;
- комплекс стандартних для вищезазначеної сфери комунікативних подій – мовних ситуацій;
- мовні тактики і стратегії, які обумовлені інтенційною складовою;
- обмежену тематику спілкування;
- уявлення про типові моделі мовної поведінки при виконанні конкретних соціальних ролей;

Під час дослідження даної проблематики як вітчизняними так і зарубіжними вченими була виявлена відсутність «чистих» підвидів дискурсу. Окрім цього також було зазначено, що сучасні особливості інституційного дискурсу зумовлені його історичним характером та можуть бути умовно виділені. Типи інституційного дискурсу характеризуються польвою структурою, є взаємозалежним та перетинаються один з одним. Тип дискурсу складається з жанрів, підвидів, стратегій, цінностей та цілей відповідного типу дискурсу, дискурсивних формул і прецедентних текстів. Перевагами вищезазначеного підходу вважаємо виокремлення політичного напрямку дискурсу, ключова увага якого спрямована на створення, вияв та відтворення відносин влади у суспільстві.

Щодо загальної характеристики дискурсу, то Н. Юзефович виділяє такі напрямки дискурсу:

- семіотичний, який складається із «знакових систем», таких як образи, жести, мова та символічні системи; форми знання, яка належить до відповідного часового і соціокультурного середовища;
- діяльнісний, який характеризується комплексом різноманітних соціальних дій, що націлені на підтримку наявних знакових систем і на формування модернізованих змістів і сутностей;
- матеріальний, який належить до «навколишнього середовища» соціальної взаємодії, а саме місце, умови та час;
- політичний, що відноситься до створення, прояву та відтворення владних відносин у спільноті. Акцентування уваги на даному аспекті як

самостійному явищі зумовлене розгляданням політики як специфічного напрямку соціального життя, що поєднаний з феноменом влади, який у свою чергу насичує всі рівні та сфери соціальної кооперації;

- соціокультурний, який розкривається у тісній залежності культурного індивідуального та соціального знання, яке складається із понять про «знакові системи», матеріальний світ, політичні та соціальні дії [55, с. 231-240].

Необхідно також розглянути типологію дискурсу, що була запропонована Г. Г. Почепцовим. На мою думку та думку вчених, вона являється найповнішою. У своїй роботі «Теорія комунікації» він пише, що «людина, що володіє мовою, повинна одночасно володіти набором прийнятих в даній структурі видів дискурсів, так як кожному з них відповідає окремий, самостійний метод поведінки спілкування» [40, с. 33].

Його класифікація типів дискурсів будується на основі різних типів семіотичних знаків: театральний, етикетний, ритуальний, лайливий, літературний, неправдивий, фольклорний, позацензурний, міфологічний та інші. Г. Почепцов також описує кіно дискурс, релігійний (фідеїстичний), теле- і радіо дискурси, рекламний, дискурс у сфері публік рілейшнз (ПР), газетний та політичний дискурси [40, с. 75-90].

Якщо говорити більш детально щодо класифікації Почепцова, то політичний дискурс – здобуття влади та її утримання, формування і вплив на суспільну свідомість; педагогічний – організація навчального та виховного процесу, у результаті якого індивід набуває знань про навколишню дійсність, норм та правил існування в соціумі, оцінки набутих знань, здобуття навичок для подальшого розвитку; медичний – передбачає надання якісної фізичної або психологічної допомоги; релігійний – усвідомлення інформації щодо праведної поведінки в житті, розуміння того, що є гріхом, сприймання Бога як найвищої сили; науковий – здобуття знань у різних галузях, дослідження певної проблеми, що є багатоаспектним процесом; юридичний – трактування законів, дотримання чинного законодавства, що регламентує права та

обов'язки кожного в соціумі; військовий – у ньому подають роз'яснення понять війн та конфліктів [30, с. 17]; театральний – формування почуття прекрасного, морально-етичне виховання, емоціогенний вплив на глядачів.

Тож, незважаючи на різноманітні класифікації, необхідно зазначити, що насправді під час реального спілкування майже неможливо зустріти типи та підтипи дискурсу в «чистому вигляді», адже вони постійно накладаються один на одний та змішуються.

1.3. Політичний дискурс та його особливості

Політика та мова тісно пов'язані між собою на фундаментальному рівні, оскільки політична діяльність явно не може існувати без використання мови - її діяльність переважно складається в мові [61, с. 6].

Мова політики є важливою, оскільки вона показує нам, яким чином здобувається влада, використовується мова для впливу та переконання аудиторії. Тільки мовою та за допомогою мови, прив'язаної до соціальних та політичних інститутів, можна роздавати команди, погрожувати, задавати питання, робити пропозиції та обіцянки. Вербальна комунікація стає вирішальною у політичній взаємодії з аудиторією. Таким чином, щоб переконати людей, вони повинні змусити їх повірити, що те, що вони говорять, є правдивим [61, с. 30-32].

Політичний дискурс - це явище, з яким суспільство зіштовхується кожен день. Саме тому багато досліджень політичного дискурсу стосуються мови професійних політиків та політичних інституцій, деякі з яких є дискурсно-аналітичними [61, с. 14]. Для політичного дискурсу основний комунікативний намір, так звані «політичні перфоманси»:

- акти висловлення недовіри, вимог, єдності, солідарності;
- заклики;
- обіцянки;
- гасла;

На відміну від звичайного дискурсу, найважливішою особливістю

політичного дискурсу є досягнення політичних цілей. Щоб отримати підтримку аудиторії та отримати їх визнання, політики завжди встановлюють з ними тісні стосунки.

Мова політичного дискурсу специфічна семантичною невизначеністю, езотеричністю, ідеологічною полісемією, складністю значень лексики, використанням емоційно-піднесеної лексики, що в своїй сукупності дозволяє адресантам маніпулювати зі змістом висловлювань. З когнітивної точки зору політичний дискурс характеризується використанням абстрактних понять, оцінкою істинності висловлювань на основі їх авторства і відповідності ідеологічної точки зору. У політичній дискурсивній практиці використовується широкий спектр текстів: з одного боку, наративні, декларативні, референціальні, а з іншого - художні, публіцистичні, наукові тексти, що стають за основу політичними діячами як інструмент впливу на свідомість і досвід слухача [53].

Політична промова не обов'язково є успішною через істинність тверджень, проте може стати успішною через ефективну аргументацію через правильність істини, це може бути питання викладу аргументів [56, с. 18].

Як зазначав Т. ван Дейк, то велика частка дослідження політичного дискурсу припадає на вивчення тексту та бесід політичних діячів або інституцій, таких як президент і наступних після нього органів влади (політична партія, парламент) на різних рівнях: національному, міжнародному та місцевому [67, с. 12].

Політичний дискурс може бути націлений на нав'язування того або іншого ідейного курсу людської свідомості, ухвалення та підтвердження соціально-ідеологічних та політичних програм, підтримку або знищення позицій, встановлення громадського порозуміння та інше. Найважливішими функціями дискурсу політиків виступають:

- аргументативна;
- маніпулятивна;
- інформаційна;

-переконання;

-формування аргументованого бачення майбутнього [23].

Основною формою реалізації політичних дій є політичний дискурс. Його ціллю виступає конкурентна боротьба за отримання владних повноважень, їх делегування та вживання. Предметом лінгвістичного підходу до поняття політичного дискурсу є як політична мова, в основі якої лежить використання маніпуляцій задля реалізації інтересів політиків, так і відповідна термінологія та красномовство політичних діячів [23].

Однак, значення та розуміння політичного дискурсу виходить далеко за межі його звичайного професійного застосування. Таким чином ця категорія стає доступною та зрозумілою для лівової частки суспільства. Він має кілька ознак, дослідження і визначення яких присвячені дослідження зарубіжних і російських вчених.

Розкриття поняття політичного дискурсу прослідковується у наступних трьох аспектах:

- індивідуально-герменевтична позиція, що дозволяє встановити персональні смисли інтерпретатора і/або автора політичного дискурсу в конкретних обставинах;

- соціопсихолінгвістична позиція, яка використовується для оцінки ефективності досягнення політичних цілей оратора;

- чисто фізіологічна позиція, яка розкриває поняття політичного дискурсу з позиції звичайного тексту але із поглибленням ідеологічного та політичного фону [5].

Згідно із вищенаведеними характеристиками політичного дискурсу можемо зазначити, що дана категорія перебуває в межах декількох різнопланових дисциплін. Дана обставина зумовлює необхідність здійснення аналізу форми, змісту та завдань дискурсу, що знаходять своє відображення в відповідних обставинах політичної діяльності. Ключовою ціллю політичного дискурсу є вплив на виконання певних дій адресатом або оцінку ситуації. Його розуміння неможливе без аналізу потаємних мотивів, аргументів,

контексту ситуації, аудиторного середовища та очікувань, що в ньому присутні в конкретний історичний момент. [15, с. 43]. До ключових характеристик дискурсу політичної комунікації відносяться:

- оцінність;
- агресивність;
- ефективність;
- відстоювання своєї позиції в дискурсі.

З точки зору дослідження структури та будови політичного дискурсу найбільш актуальний вченими був виокремлений польовий підхід, що у свою чергу, поєднує даний аспект з іншими видами інституційного (спортивний, науковий, педагогічний, юридичний, військовий, рекламний, релігійний та ін) та неінституційного (художній та педагогічного) дискурсу [53, с. 33].

Особливості політичного дискурсу із точки зору функціонально аспекту можуть бути розкриті у наступних планах:

- з позиції системоутворюючої інтенції політичного дискурсу;
- з позиції виконання загальних мовних функцій [47, с. 53].

До найбільш актуальних загальномовним функцій політичної комунікації відносяться: спонукальна у прояві наснаги та регулятивна функція основана на існуванні заборони. Вищенаведена особливість політичного дискурсу засвідчує поєднання магічної та референтної функцій мови [53, с. 33-34].

Розглядаючи специфіку політичного дискурсу у функціонально аспекті та порівнюючи її із іншими типами дискурсу, можемо зазначити, що ключова особливість політичної комунікації полягає у її головній функції - застосування в вигляді інструменту політичної влади, що реалізується в отриманні влади, боротьбі за неї, збереженні влади, здійсненні, стабілізації і перерозподілу владних повноважень. Це сприяє виокремленню головних функцій дискурсу політичного спілкування, а саме:

- кооперація колективних політичних агентів;
- диференційні функції;

- атональність і гармонізація;
- інтерпретація і орієнтація;
- акціональна і інформаційна функція;
- функція контролю і спонукання [47, с. 53].

Крім інституціональності ознаками політичного дискурсу вважаємо:

- фантомність;
- авторитарність;
- інформативність;
- езотеричність;
- , фактор мас-медіа;
- дистанційність;
- змістовна невизначеність;
- динамічність;
- фідейстичність;
- театральність.

Наведені вище ознаки характеризуються наявністю певних особливостей, що зумовлені намірами представників дискурсу в сфері політичної комунікації.

1.3.1. Стратегії і тактики реалізації політичного дискурсу

Дискурс політичних комунікацій характеризується складною та комплексною комунікативною природою, ціллю якої виступає набуття владних повноважень за рахунок створення відповідної думки у суспільстві, що у свою чергу складається із вербалізованого прояву мовлення у вигляді тексту, соціокультурного та ситуативного контексту та особливих засобів мови, що корелюють із завданнями та цілями дискурсу.

Ключовими характеристиками соціокультурного змісту дискурсу політичних комунікацій вважають векторну направленість на велику публіку, представники якої мають схожі цінності, інтереси, життєві орієнтири, якими можна з легкістю управляти; наявність культурної специфіки, що притамана

для відповідних націй; світогляд та ідеологічні орієнтації, властиві для конкретного прошарку суспільства [13].

Під час конкурентної боротьби за набуття влади політичні діячі керуються усіма можливими прийомами та способами. У той же час автори відповідних текстових повідомлень із значним рівнем ретельності обирають прийнятні тактики та стратегії ведення дискурсу політичних комунікацій. Мовні стратегії сприяють реалізації жанрів мови, а також впливають на формування їх унікальності та винятковості.

Учасникам спілкування представляється інший широкоплановий комплекс можливостей за допомогою різноманітних жанрів. У виборі мовних засобів вираження всередині жанру, варіативність зумовлюється тактиками і стратегіями мовної поведінки» [13, с. 15]. У визначенні К.Ф. Седова така жанрова тактика розглядається в аспекті акту мови, що впливає на зміну повороту сюжету в умовах відповідного сюжетного взаємозв'язку. Обрання внутрішньожанрової тактик залежить від стратегій внутрішньожанрової поведінки, детермінованої особистими характеристиками мовних представників інтеракції [13].

О.Л. Михальова дотримується схожої думки, розкриваючи стратегію комунікації як програму влучного донесення намірів комунікації, які враховують суб'єктивні і об'єктивні умови і чинники, що являють собою середовище комунікативного акту, зумовлюють ендогенну та екзогенну структуру тексту і застосування конкретних мовних засобів [31, с. 45]. Для реалізації комунікативної стратегії застосовується набір тактик, які зумовлені інтенціями мовця і характеризуються комплексом методів, які спричиняють вживання засобів мови.

Відповідно до наукових праць О.Л. Михалевої, використовуваний спосіб комунікації є наслідком наступних ознак дискурсу політичних комунікацій, як присутність адресата-спостерігача і наявність опозиційних сторін. Як результат, відбувається вибір стратегій реалізації дискурсу, що впливають на пониження статусу супротивника, його зображення недостатньо

досвідченого політичного діяча, що у підсумку зумовлює зростання відчуття власної важливості. Емоційне забарвлення текстового повідомлення впливає на стан слухача, адже намагається втягнути його в політичне уявлення [31, с. 63]. Під впливом названих факторів у політичному дискурсі формуються три стратегії:

1. Стратегія театральності, представлена певним набором тактик:

- провокації;
- прогнозування;
- кооперації;
- попередження;
- обіцянки;
- розмежування;
- інформування;
- спонукання;
- іронізації [1, с. 403].

2. Стратегія на підвищення, що супроводжується використанням методів самовиправдання, заперечення критичних суджень, нечіткій та невпевненій власній презентації.

3. Стратегія на зниження, основними прийомами якої виступають образи, звинувачення, необґрунтовані погрози тощо.

Згідно з О.Н. Паршиної, вагомими цілями стратегій, якими керуються представники дискурсу політичних комунікацій є заклик адресата до голосування за бажаний політичний інститут, укріплення та утримання власного авторитету, ознайомлення слухача із власною думкою та формування бажаної позиції до нагальних питань, створення емоційного стану слухача, який у майбутньому може бути легко передбачений, ствердження у правильності особистої думки аудиторії. О.Н. Паршина виділяє наступні комунікативні стратегії [38, с. 13]:

- стратегія нападу;
- стратегія дискредитації;

- стратегія утримання влади;
- стратегія боротьби за владу;
- стратегія самопрезентації;
- маніпулятивна стратегія;
- агітаційна стратегія;
- стратегія самозахисту;
- аргументативна стратегія;
- стратегія переконання;
- стратегія створення емоційного стану адресата;
- інтерпретаційні інформативна стратегія.

Окрім цього, науковець вказує на наявність тісного взаємозв'язку між стратегіями мовного впливу та комплексом тактик, що формують відповідну стратегію мовної дії.

У науковій працях зазначено, що для реалізації однієї стратегії дискурсу політичної комунікації можуть бути визначені різноманітні види мовних тактик. Наприклад, для заклику до голосування за бажаного кандидата політичні діячі можуть керуватися або удосконаленням самопрезентації за рахунок посилення рекламних заходів, або застосуванням методів пониження статусу опонентів. Відповідно до позиції дослідниці, обрання відповідної тактики реалізації дискурсу має бути спричиненим фінальною ціллю комунікативного процесу, специфікою середовища комунікації, а також мовною особистістю адресанта [38].

Запропонована О.Н. Паршиною класифікація стратегій ведення комунікацій та реалізації їх тактик у політичному дискурсі заслуговуює особливої уваги в рамках сучасної лінгвістичної літератури. Зокрема до даних стратегій належить:

1. утримання влади:

- стратегія формування бажаного емоційного стану слухача за допомогою використання тактики єднання та апелювання до емоцій аудиторії;

- інформаційно-інтерпретаційна стратегія, що проявляється у керуванні тактикою визнання існування проблеми, наголошення на позитивній інформації, надання коментарів, пояснення, а також тактика розгляду проблеми під новим кутом зору і вказівки на шлях її вирішення;

2. стратегія самопрезентації, яка реалізується за допомогою тактики солідаризації, тактики ототожнення.

3. стратегія боротьби за владу:

- стратегія самозахисту, яка формується завдяки тактиці критики, заперечування і виправдовування;

- стратегія маніпуляції: використання маніпулятивних тактик і прийомів обговорення;

- стратегія нападу і приниження статусу опонента, що представлені тактикою звинувачення і образи;

4. стратегія переконання:

- агітаційна стратегія, що проявляється тактикою обіцянки та заклику;

- аргументативна стратегія, яка передбачає використання тактики порівняльного аналізу, тактики ілюстрування та орієнтиру на перспективу і аргументованих оцінок [38].

Висновки до першого розділу

В першому розділі ми перш за все дослідили поняття дискурсу. Ми зрозуміли, що вивченню дискурсу присвячено безліч зарубіжних і вітчизняних досліджень, автори яких (Н. Д. Арутюнова, В. О. Звегінцев, Ф. С. Бацевич, Т. ван Дейк, Н. Ферклаф та інші) трактують це явище в різних наукових парадигмах. Розуміння дискурсу багато в чому залежить від того, який підхід приймає дослідник для вивчення даного явища. І слід зазначити, що на сьогоднішній день дискурс являє собою предмет міждисциплінарних досліджень. Теорія дискурсу розвивається в лінгвістиці тексту, комп'ютерної лінгвістики, психолінгвістики, семіотики, риториці, літературознавстві, культурології, соціології, філософії, етнології, теорії і практики перекладу, політології, юриспруденції і т.д.

Далі ми розглянули критерії типології дискурсу та визначили, що причиною типологій являється відсутність одного конкретного визначення до поняття «дискурс». Таким чином різні класифікації залежать від напряму досліджень та їх актуальність для сучасної лінгвістики. Найбільш розвинена типологія вміщує в собі понад 10 критеріїв, серед яких ми можемо побачити:

- за видом мовлення;
- за формою;
- за кількістю учасників;
- за комунікативними принципами;
- за характеристиками адресанта й адресата та інші.

Також не менш важливою є класифікація, що була запропонована В. І. Карасик, де він запропонував розподіл між персональним та інституційним типами дискурсів.

Далі ми більш детально розглядали інституційний дискурс, адже саме він вивчає політичний дискурс. Таким чином ми дізналися, що певні мовні особливості та моделі відрізняють політичний дискурс від інших видів

дискурсів і що, політичний дискурс обмежений професійними рамками діяльності політиків. Політична комунікація може бути також внесена в інституційну форму громадськості, оскільки вона характеризується соціальними та конкретними правилами функціонування.

Тож останній пункт, що був розглянутий належить стратегіям і тактикам реалізації політичного дискурс, де ми розглянули класифікації, що були запропоновані вітчизняними дослідниками.

РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОМОВ ДОНАЛЬДА ТРАМПА

2.1. Синтаксичні засоби

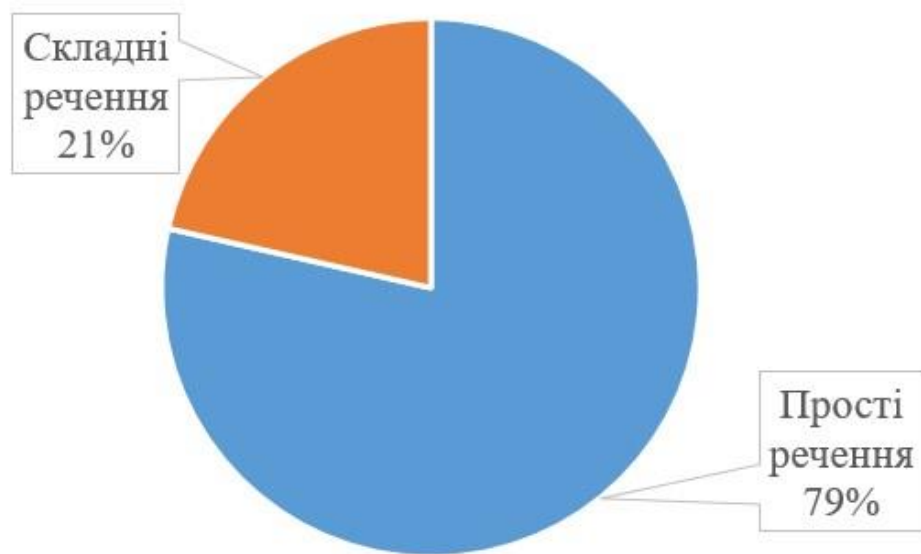
Основною метою політичного дискурсу є переконання аудиторії. Це вимагає врахування когнітивних, психологічних та соціальних параметрів аудиторії, рівня освіти, професійної та регіональної належності, віку та статі.

Аналізуючи політичний дискурс Д. Трамп, можна виділити певний ряд лексичних, стилістичних та синтаксичних особливостей. Саме ці характерні риси допомагають виділити промови певних особистостей серед інших.

Певний вибір синтаксичних конструкцій може впливати на успіх промови. Вивчивши промови Д. Трампа, і розглянувши декілька промов його попередників, ми прийшли до висновку, що промови Трампа значно легші для прочитання та розуміння, їх можна оцінювати як зрозумілі випускникам середніх шкіл. Натомість промови Дж. Буша були оцінені як середньої важкості з точки зору розбірливості, а промови Б. Обама як дуже складні або зрозумілі для випускників коледжів.

Перш за все цей ефект «легкості» можна отримати вживанням простих речень, адже саме вони використовуються для кращого сприйняття політичної інформації. Детальний аналіз промови під назвою «Салют Америці» від 4 липня 2020 року виявив такі особливості ідіостилю американського президента: під час 30 хвилинної промови було сказано 191 речення, серед яких кількість використання простих склала 150 речень. Тож результати можна побачити в таблиці наведеній нижче:

"Салют Америці"

Найчастіше прості речення вживаються один за одним, не змішуються зі складними, тому найбільше зустрічаються вживання простих речень абзацами:

«All Americans living today are the heirs of this magnificent legacy. We are the descendants of the most daring and courageous people ever to walk on the face of the Earth. We inherit their towering confidence, unwavering enthusiasm, their unbridled ambition, and their unrelenting optimism.»[88]

«We want to go from first generation to 10th generation. It matters not. We are American. We are from the USA. This great heritage belongs to citizens of every background and of every walk of life» [88]

«Our country will be united after all. What do we all want? We want a strong military, great education, housing... We want safety. We want equal justice. We want religious liberty» [88]

Для вивчення ми використали 58 промов та змогли виділити найбільш вживані прості речення, що зустрічають щонайменше 1 раз майже в усіх промовах:

«America will be in a different position» [88]

«Our future has never been brighter» [88]

«A very great day for our country» [88]

«Our country is doing great» [88]

Що стосується використання складних речень, то як можна помітити з таблиці, то вони так само посідають вагоме місце, а це 21% від усієї промови.

У промовах Д. Трампа основне речення не має значного інформаційного навантаження. Ці речення створюють видимість міркувань, мають апелятивний та стверджувальний характер:

«We want faith, and family, and living in great communities, and happy communities and safe communities, and we want great jobs, and we want to be respected by the rest of the world, not taken advantage of by the rest of the world, which has gone on for decade after decade» [88]

«We don't need another massive multinational deal, by the way, that nobody on our side even reads, that ties us up and binds us down and doesn't even discuss monetary manipulation and devaluation, which is how China and all these countries are beating us so badly» [115]

«Thank you as well to the great intelligence professionals who helped make this very successful journey possible» [97]

«America proudly welcomes millions of lawful immigrants who enrich our society and contribute to our nation, but all Americans are hurt by uncontrolled illegal migration» [106]

«Now, they're getting jobs to a certain extent and to a large extent because we're doing so well, and employers are forced to take people that they maybe wouldn't have done» [89]

Більше того, питання у виступах викликають найбільший інтерес. Кількість питальних речень у промовах складає від 8 до 12 речень. Під час промов вони звучать досить риторично та в 90% випадків залишаються без відповіді. Виключенням стають тільки промови під час передвиборчих

перегонів, адже там він потребує залучення публіки до діалогу. Риторичні питання є засобом залучення аудиторії до розмови, активізації в аудиторії когнітивних процесів, спонукання замислитися над проблемами в країні та способами їх вирішення.

«This state has claimed a powerful competitive edge built on low taxes and less regulation — and are we cutting regulation?» [111]

«And I'm reading all these horrible things about crime and education, and home, and so many things, and I just said, what do you have to lose? Vote for me. What the hell do you have to lose? Do you remember that?» [98]

«That's the highest, biggest, that's the biggest one day gain in points in the history of our country. Can you believe that one? That was a nice surprise» [96]

Наступний тип речень – це умовні, кількість яких в середньому складає 7-10 речень на одну промову. Вони базуються на системі аргументів і в цьому контексті мають модальні значення:

«If you don't love NASA, if you don't love space, do something else» [110]

«And if they're not doing it, it puts us at a tremendous economic disadvantage, and it doesn't work» [95]

«It's so important if you'd have the wrong governor, it's not helpful. Yes, absolutely. But if you have the wrong governor, you understand that better than anybody. If you have the wrong governor, doesn't work» [96]

«Over the years thousands of Americans have been brutally killed by those who illegally entered our country and thousands more lives will be lost if we don't act right now» [121]

2.2. Морфологічні засоби

Наступний пункт, який потрібно обов'язково зазначити, це вживання особових займенників. Саме вони найчастіше можуть вказати на особливості впливу на аудиторію.

Найбільш часто вживаний особистий займенник, який використовує Трамп у своїх промовах (понад 50% від усієї промови) - це «we». Відомо, що «we» відноситься до оратора та аудиторії, громадян Сполучених Штатів. Більше того, одночасно використовуються форми «we», такі як «us» та «our».

Вживання займенника «we» у виступі Дональда Трампа свідчить про те, що він намагається як керувати, так і залучати свою аудиторію. Крім того, він хотів би прийняти американський народ як частину своєї позиції. Таким чином, використання «we» відображає Дональда Трампа, його сім'ю та американський народ загалом. Це підтверджується наведеними нижче прикладами:

«We're going to cut taxes for the middle class, make the tax code simpler and more fair for everyday Americans, and we are going to bring back the jobs and wealth that have left our country — and most people thought left our country for good» [111]

*«Ladies and gentlemen, I am officially running for President of the United States, and we are going to make **our** country great again» [101]*

«We're winning. Because we're the piggy bank. We're the one that all these countries, including the European union, wants to rob and take advantage. European union, \$200-billion» [102]

*«We're also expanding the child tax credit because we believe the most important investment **our** country can make is in **our** children» [111]*

«A cynic would say the obvious reason for economic competitors and their wish to see us remain in the agreement is so that we continue to suffer this self-inflicted major economic wound» [119]

«As we wait for the green flag, we give thanks to this beloved country, for the heroes who keep us safe, and for the God who made us free» [92]

На відміну від особового займенника «we», наступним часто вживаним займенником у мовленні є особовий займенник на позначення першої особи однини «I». В порівнянні з займенником «we» він вживається приблизно у 30% речень однієї промови. Використання «I» функціонує для вираження

особистих переконань Д. Трампа

За допомогою займенника «I» Дональд Трамп намагається показати свою позицію, владу, особисту віру та коментарі щодо своїх програм та проектів у Сполучених Штатах та висловити свою обіцянку щодо розвитку країни перед своїм народом, американськими громадянами. Також цей займенник може використовуватися для 1) позиціонування себе як людини відповідальної, яка бере весь тягар влади на себе, 2) побудови іміджу сильного, авторитарного лідера.

*«When **I** took the Oath of Office, **I** swore to protect our country. And that is what **I** will always do, so help me God» [123]*

*«**I** have carried America's message to a grand hall in Saudi Arabia, a great square in Warsaw, to the General Assembly of the United Nations, and to the seat of democracy on the Korean Peninsula»*

(Remarks by President Trump on the Administration's National Security Strategy)

*«And today, **I** invite every citizen to take their part in our vital mission» [114]*

*«As President, **I**'ll defend our environment. **I**'ll defend our workers and our cherished way of life» [94]*

Далі нами було розглянуто вживання особового займенника «you», і його вживання займає 10%. Цей займенник стосується до всіх громадян США. Використання особистого займенника «you» та «you» також висловлює позитивну оцінку якостей американців як нації.

*«**You** are determined, **you** are brave, **you** are strong, and **you** are wise. **You** rediscovered **your** voice and reclaimed ownership of this nation and its destiny» [114]*

*«**I**'m working hard for **you**. **I**'m fighting for **you**» [113]*

*«The plan by Washington Democrats to give amnesty and free healthcare to illegal border-crossers will obliterate Medicare, bankrupt **your** Social Security, robbing **you** of the benefits that **you**'ve paid for **your** entire lives» [93]*

*«It's something that everybody in this room should be very proud about, because **you** 've always felt that way long before it was fashionable. So I want to thank **you** for that» [100]*

*«Small business has been treated very, very badly and **you** people know better than anybody it's almost impossible now to start a small business and it's -- it's virtually impossible to expand **your** existing business because of regulations and because of the banks don't loan **you** money» [100]*

2.3. Лексичні особливості

Девід Бівер, лінгвіст з Техаського університету, каже, що Трамп «викристовує тактику рекламодавців, де емоційне переконання переважає над раціональністю. Він покладається на образи, збуджені яскравими словами, та мову, яка є більш типовою для продавців, ніж державних діячів» [56].

Багато найвідоміших крилатих фраз Д. Трампа таких як «Believe me» та «Many people are saying» більше схожі на варіанти методів словесних продажів.

Наприклад, Лакофф пояснює, що коли Трамп каже «*Believe me*», він використовує принцип, відомий як "виправдане переконання". Цей підтекст є потужним, оскільки впливає на підсвідомість слухача [76, с. 115]. Наприклад у промові на Конференції консервативної політичної дії від 24 лютого 2017 року фраза була вжита 8 разів:

*«And we have an amazing, strong, powerful party that truly does want to see America be great again, and it will see it and it's gonna see it a lot sooner than you think, **believe me**, a lot sooner than you think» [112]*

*«We will not answer to donors or lobbyists, or special interests, but we will serve the citizens of the United States of America, **believe me**» [112]*

*«And it's patriots like you that made it happen, **believe me. Believe me**» [112]*

*«I inherited a mess, **believe me**» [112]*

*«We're going to start winning again, **believe me**» [112]*

*«And we have an amazing, strong, powerful party that truly does want to see America be great again, and it will see it and it's gonna see it a lot sooner than you think, **believe me**, a lot sooner than you think» [112]*

*«We will not answer to donors or lobbyists, or special interests, but we will serve the citizens of the United States of America, **believe me**» [112]*

Трамп вдається до лексико-синтаксичного засобу – повтору. Насамперед, повтор має вплив на аудиторію: привертає увагу, запам'ятовується, сприяє сприйняттю інформації (оцінки, пропозиції).

Також Д. Трамп відомий своїми слоганами. Вони використовуються політиком для того, щоб його постать асоціювалась з певним закликком, позицією або думкою. Найпопулярнішим слоганом є «Make America great again» Це найвідоміше гасло передвиборчої кампанії, яке використовується в американській політиці і яке популяризував Дональд Трамп під час своєї президентській кампанії 2016 року. Вона прослідковується скрізь всю політичну кар'єру 45-го президента Америки. Особливо під час предвиборчих перегон як і у 2016 році, так і у 2020.

На мою думку, використання цієї фрази стало найрезонанснішим слоганом передвиборчої кампанії в новітній історії. Гасло стало феноменом поп-культури, оскільки широко застосовується і породжує численні варіанти мистецтва, розваг та політики, які використовують ті, хто підтримує і виступає проти президентства Д. Трампа.

Крім того серед промов Д.Трампа можна визначити. Часте використання одних і тих самих слів та словосполучень робить мову більш впізнаваною, як і мовця. Ми можемо говорити, що це може бути інструментом впливу, точніше інструментом програмування людей.

По-перше, ми хочемо наголосити на вживанні прикметника «tremendous». Наприклад, його можна знайти 6 разів в одній промові, а саме промові Дональда Трампа на Саміті Свободи від 25 вересня, 2018 року.

*«Getting **tremendous** hurt for our great troops» [116]*

*«On the other side of the mountain and nobody realize this until two years ago, Afghanistan has **tremendous** mineral rights, **tremendous**» [116]*

*«They are taking a **tremendous** number of jobs out of this country» [116]*

*«I'm building a **tremendous** hotel there» [116]*

*«There's **tremendous** fraud» [116]*

Більше того, в промові Трампа до Національної Асоціації Округів, цей прикметник був вжитий 11 разів:

*«If you look at what's happened with AIDS and the **tremendous** job they've done there» [96]*

*«So that was **tremendous**» [96]*

*«It's going to make a **tremendous** ... like day and night» [96]*

*«But frankly, which was a **tremendous** thing actually, but the farmers never said anything bad» [96]*

*«People are putting **tremendous** amounts of money, investors» [96]*

*«This is something where people are investing in areas that they would have never ever in a million years invested in, and it's become a **tremendous** success» [96]*

*«One of the problems we have is that we're having **tremendous** amounts of companies moving back to the United States, and moving into your communities» [96]*

*«When I was growing up, we used to use Edison Vocational School, where they train them for cars, and for brick laying, and for plumbing, and all the things that there's **tremendous** talent involved, and it was incredible» [96]*

*«People have that **tremendous** ability, and we don't allow them to use it»*

*«So it's been a **tremendous** thing» [96]*

*«Well, sir, they had a **tremendous** windstorm and we were just setting it in very wet concrete» [96]*

Виступи Дональда Трампа відрізняються вживанням прикметників у найвищому ступені порівняння:

*«Our system of government, and our American culture, are **the best** in the*

world and will produce **the best** for all who adopt it» [101]

«We have **the hottest** economy on the planet Earth, and I was elected» [101]

«We're rapidly restoring **the greatest** economy in history. We created **the greatest** economy in the history of our country» [94]

«The United States, under the Trump administration, will continue to be **the cleanest and most environmentally friendly** country on Earth. We'll be **the cleanest**. We're going to have **the cleanest air**. We're going to have **the cleanest water**» [119]

У промовах можна зустріти лексичні одиниці з префіксом *re*, що підкреслює загальний зміст виступу - відтворити, відновити країну, повернути те, що вже сталося:

«This will require **rethinking** the failed policies of the past» [103]

«We can make new friends, **rebuild** old alliances, and bring new allies into the fold» [103]

«Also on my first day I'm going to ask Congress to send me a bill to immediately **repeal and replace** disastrous Obamacare» [99]

У промовах Дональда Трампа найчастіше використовується модальне дієслово «must», яке робить висловлювання категоричними і використовується в риторичних питаннях та у повтореннях.

«How much more American blood **must** we shed before Congress does its job?» [124]

«When there is police misconduct, the justice system **must** hold wrongdoers fully and completely accountable, and it will. But what we can never have in America -- and **must** never allow -- is MOB RULE» [109]

«As we've seen in this pandemic, the United States **must** produce essential equipment, supplies, and pharmaceuticals for ourselves» [90]

«We must do a lot more with less. And we must stop the improper payments and the abuses, negotiate better prices, and look for every last dollar of savings» [91]

«Now, we must again summon that same national greatness to meet the challenges of our time» [118]

Наступною мовною особливістю у розмовному дискурсі Дональда Трампа, є використання політичного жаргону у своїх промовах. Такі слова, як *terrorists, Congress, legislation, my administration, challenges, reforms, pillars, territory, the terrible crises, the nuclear weapons, the dangerous defense sequester, our nation* тощо. Наприклад в промові від 28 Серпня 2020 року до Республіканського Національного з'їзду можна зустріти більшість вищезазначених слів:

*«Then, in a separate operation, we eliminated the world's number one **terrorist**, Qasem Soleimani» [105]*

*«They will pass federal **legislation** to reduce law enforcement nationwide» [105]*

*«**My administration** will always stand with the men and women of law enforcement» [105]*

*«This towering American spirit has prevailed over every **challenge**, and lifted us to the summit of human endeavour» [105]*

*«To bring prosperity to our forgotten inner cities, we worked hard to pass historic criminal justice **reform**, prison **reform**, opportunity zones, the long-term funding of historically black colleges and universities, and, before the China Virus came in, produced the best unemployment numbers for African-Americans, Hispanic-Americans, and Asian-Americans ever recorded» [105]*

*«We will win the race to 5G, and build the world's best cyber and missile **defense**» [105]*

*«We are a **nation** of pilgrims, pioneers, adventurers, explorers and trailblazers who refused to be tied down, held back, or reined in» [105]*

Висновки до другого розділу

Перш за все ми розглянули граматичні особливості промов Дональда Трампа, а саме:

1. синтаксичні засоби (типи речень: прості, складені, складнопідрядні, спонукальні, питальні);

Ми дослідили типи речень та вказали, який яку частку вони займають у промовах. Описали особливості та причини вживання саме простих речень над складними та вказали їх характеристики.

2. морфологічні засоби (вживання займенників, ступені порівняння)

Було зроблено аналіз особистих займенників та їх розподіл у промовах та розподіл щодо політичної та інших форм відповідальності.

Надалі ми розглянули лексичні особливості, такі як термінологія, повторення прикметників, що допомогло нам зрозуміти краще зміст промов та виокремити слова, що притаманні для активного вживання виключно Дональду Трампу. Ми також зрозуміли, що кожне слово та речення, що він промовляє, змушує людей підтримувати його та ставати вірними йому та його політичним діям. Адже він завжди намагається тримати свою аудиторію близько біля себе, показати, що саме Американці, його народ, є частиною його плану про повернення до великої та сильної держави.

Останнє, що ми дослідили в межах цього розділу – були лексико-синтаксичні особливості – слогани. *Make America great again* стало потужним, широкоживаним, та часто впізнавальним елементом, що характеризує політичний дискурс Дональда Трампа.

РОЗДІЛ 3. ЛІНГВОСТИЛИСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ВИСТУПІВ ДОНАЛЬДА ТРАМПА

3.1. Синтаксичний рівень

Манера виступів Дональда Трампа відрізняється образністю і експресивністю. У його промовах активно використовуються різні лінгвостилістичні прийоми. На синтаксичному рівні найбільш частотними є синтаксичний паралелізм, емфатичні конструкції, інверсія. Проілюструємо прикладами використання деяких мовних засобів.

Синтаксичний паралелізм:

(1) *«We are going to fix our inner cities and rebuild our highways, bridges, tunnels, airports, schools, hospitals. We're going to rebuild our infrastructure, which will become, by the way, second to none. And we will put millions of our people to work as we rebuild it»* [104]

(2) *«We must protect our borders from the ravages of other countries making our products, stealing our companies and destroying our jobs»* [120]

Даний прийом виконує організуючу, експресивну і ритмічну функції. Президент за допомогою даного прийому акцентує увагу на чіткому намірі виконати свою програму. У (2) прикладі синтаксичний паралелізм підсилює емоційний вплив на аудиторію, підкріплюючи заяви Трампа про необхідність *«protect our borders from the ravages of other countries»*.

Синтаксичний паралелізм нерідко поєднується разом з анафорою:

(3) *«We have over 200 generals and admirals that have endorsed our campaign. We have 22 congressional Medal of Honor recipients. We have just tremendous people»* [104]

(4) *«If there is a mountain, we climb it. If there is a frontier, we cross it. If there is a challenge, we tame it. If there is an opportunity, we seize it»* [122]

Анафора є ефективним риторичним засобом, оскільки ідея, що була озучена не один раз, має більше шансів залишитися в пам'яті слухачів. У (3) прикладі Трамп, використовуючи синтаксичний паралелізм в поєднанні з

анафорой, підкреслює, що його підтримує військова еліта. Ідея переконаності в успіху спільних зусиль та єдності нації відображена в (4) прикладі, де президент звертається до народу, підкреслюючи, що разом вони зможуть вирішити будь-які проблеми.

Одним з найбільш часто вживаних стилістичних засобів синтаксичного рівня в сучасній англійській мові є інверсія – що є порушенням звичайного порядку слів з метою виділити в реченні найбільш важливу інформацію. Інверсія в мові є показником безпосереднього зв'язку синтаксису з мисленням або структури висловлювання «як одиниці мови і структурою логічного судження як основної форми мислення» [2, с. 188]. Бархударов Л. С. Структура простого предложения современного английского языка. М.: ЛКИ, 2008. 200 с.

Інверсія як будь-який синтаксичне засіб образності служить для вираження експресії та емоційності мови.

У промовах президента зустрічаються різні типи (як повна, так і часткова) інверсії. наприклад:

(5) «*After years of wage stagnation, we are finally seeing rising wages*» [122]

(6) «*It's a movement comprised of Americans from all races, religions, backgrounds and beliefs who want and expect our government to serve the people, and serve the people it will*» [104]

У наведених прикладах інверсія дозволяє виділити певні частини висловлювання, надаючи їм додаткове емоційне і смислове навантаження, акцентуючи увагу слухачів на окремих моментах. У (5) прикладі Трамп ніби підводить підсумок першого року своєї президентської діяльності, порівнюючи її з діяльністю попередньої адміністрації, в період правління якої спостерігалася «*years of wage stagnation*». Це сприяє створенню позитивного іміджу нового президента.

У виступах Трампа широко використовуються емпатичні конструкції на 3-х рівнях: лексичному, граматичному і лексико-граматичному. Даний

прийом дозволяє поставити логічний наголос у реченні, виділивши тим самим найбільш важливу частину висловлювання.

(7) «*What truly matters is not which party controls our government, but whether our government is controlled by the people*» [120]

(8) «*And it is the people who are making America great again*» [122]

В (7), (8) прикладах емфатична фраза виражена конструкціями «*What ... is*» та «*it is ... who*» відповідно, за рахунок чого відбувається маніпуляція: увагу слухача акцентується на тому, що з приходом нового президента народ, нарешті, буде відігравати важливу роль і його думка буде враховуватися. Використання даного прийому сприяє виділенню саме тієї частини інформації, яка представляє позитивну оцінку нової політичної програми.

3.2. Лексичний рівень

Що стосується стилістичних засобів виразності на лексичному рівні, то в промових Дональда Трампа особливо часто зустрічаються лексичні повтори, епітети, антитеза та метафора.

Лексичний повтор є ефективним риторичним засобом, оскільки ідея, яка прозвучала неодноразово має більше шансів залишитися в пам'яті слухачів.

(9) «*We are one nation and their pain is our pain. Their dreams are our dreams. And their success will be our success*» [120]

(10) «*My duty, and the sacred duty of every elected official in this chamber, is to defend Americans – to protect their safety, their families, their communities, and their right to the American Dream*» [122]

Стилістичний ефект повторення полягає в доданні більшої виразності мовлення і важливості повторюваного слова або словосполучення, що є засобом маніпуляції аудиторією і впливу на її думку.

Так, багаторазовий повтор слова «*rebuild*» в (1) прикладі відображає амбіції президента та грандіозність його планів. Повтор ключових слів «*pain*», «*dreams*» і «*success*» підкреслює їх соціальну значимість і формує у слухачів відчуття довіри і почуття єдності з оратором. У (10) прикладі слово

«*duty*» підкреслює серйозність намірів Трампа виконати всі свої обіцянки, що підвищує його авторитет як лідера.

Ще одна особливість промов Трампа - використання протиставлення, або антитези, яка створюється за допомогою лексичних засобів.

(11) «*Washington flourished, but the people did not share in its wealth. Politicians prospered, but the jobs left and the factories closed. The establishment protected itself, but not the citizens of our country*» [120]

(12) «*As we strengthen friendships around the world, we are also restoring clarity about our adversaries*» [122]

У наведених прикладах прийом антитези використовується для посилення виразності та експресії мови. Антитеза, яка використовується в (11) прикладі, підсилює контраст і підкреслює прірву, що виникла між робочим класом і чиновниками, маніпулює думкою слухачів, формуючи негативне сприйняття політики попередньої адміністрації і позитивне ставлення до нової. Протиставлення «*friendships – adversaries*» у (12) прикладі визначає курс зовнішньої політики.

Мова Трампа багата на епітети. Епітети завжди суб'єктивні і несуть в собі емоційну оцінку, за рахунок чого допомагають зрозуміти точку зору оратора. Вчені називають епітет основним засобом вираження індивідуальної думки.

(12) «*...and we are grateful to President Obama and First Lady Michelle Obama for their gracious aid...*» [120]

(13) «*And while they celebrated in our nation's capital, there was little to celebrate for struggling families all across our land*» [120]

(14) «*We share one heart, one home, and one glorious destiny*» [120]

Епітети підсилюють емоційність виступу, допомагаючи акцентувати увагу на тому, що президент вкрай стурбований проблемами, що торкаються населення країни, щиро співчуває людям або захоплюється ними. Даний стилістичний прийом демонструє розуміння американським лідером ситуації в країні і його особисте ставлення до неї: визнання необхідності змін,

усвідомлення ролі минулого і т.д., що, в свою чергу, зміцнює позиції нового лідера і визначає довірчий тон спілкування президента з народом.

3.3. Концептуальна метафора.

Використання метафор в політичних виступах допомагає політикам реалізовувати функції переконання і надавати маніпулятивний вплив. Метафори дозволяють знайти конкретне позначення абстрактних ідей. Вони здатні уявити складні політичні поняття як прості і зрозумілі, об'єднати або розвести учасників політичного дискурсу [79].

Існує три основні функції використання метафор в політичному дискурсі:

1) спрощення абстрактних політичних концепцій;

2) впливати на підсвідоме структурування політичної діяльності у свідомості аудиторії і, отже, пропонувати «напрямок дій» у певному політичному питанні чи суперечливій точці;

3) переконати громадськість у тому чи іншому аргументі [77].

Взагалі метафори є важливим інструментом переконання, оскільки «політики використовують метафори як «інструменти переконливого спілкування, щоб подолати прогалини та побудувати ідентифікацію між незнайомцями», а отже, «генерувати голоси та перемагати на виборах» [56, с. 24]. Одним із способів досягнення переконливості є «перемішування емоцій», подолання розриву між раціональним та емоційним, щоб у аудиторії склалось враження, що конфлікт, який зараз виникає, стосується їх особисто. Наприклад, метафора «*Your nation is your home*» осмислює націю як приватне місце, в яке можна вторгнутись, розграбувати, відремонтувати тощо. Чартеріс- Блек стверджує, що «метафора відіграє дуже важливу переконливу роль у викликанні сильних емоційних реакцій, які можуть надавати пріоритет одній інтерпретації тексту над іншою», і ця «переконлива роль складає ідейно-риторичну основу метафор»

Використання метафори може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Томпсон вказує на важливість метафори для доведення абстрактних концепцій, які є ключовими для політики, для широкої громадськості, пов'язуючи їх з більш відчутними концепціями [83, с. 187]. З іншого боку, Томпсон зазначає, що надмірне використання метафори може спричинити пасивність, оскільки слухачі не відчувають потреби докладати необхідних зусиль для розуміння технічних характеристик відповідних політичних питань, і тому можуть прийти до погано продуманих висновків. Крім того, Лакоф вказує, що «метафори можуть вбивати», оскільки їх можна використовувати для приховування реальності «у згубний спосіб» і, отже, роблять банальними такі поняття, як біль, смерть і голод [76, с. 32].

Сприйняття концептуальних метафор у політичному дискурсі Трампа дозволяє цільовій аудиторії зрозуміти його ставлення до США, свого електорату, колег, опонентів та попередніх урядів, місцевих та міжнародних справ. Визначені концептуальні метафори виявляють той факт, що цей президент пов'язує політику не тільки з уже класичними концепціями *war*, *journey* і *race*, але також *love*, *crime*, *business*, *game* і навіть з *water* або *sleep*.

3.3.1. Політика - це війна

Однією з найбільш поширених концептуальних метафор у проаналізованих виступах є *політика – це війна*. Ця метафора має дві різні функції в політичному дискурсі Трампа: одна полягає в тому, щоб зобразити нинішнього президента надзвичайно позитивним і вигідним політичним лідером, оскільки він бореться з усіма згубними проблемами та бореться за свій народ - американців. Але і навпаки, та сама концептуальна метафора дозволяє Дональду Трампу представити своїх опонентів, головним чином демократів, як винних у всіх негативних діях та проблемах. Це допомагає викликати негативні конотації, пов'язані з опозиційною партією, у свідомості цільової аудиторії. *Політика – це війна* виступає концептуальною

метафорою, і як правило, виражається через опозицію *I/we–they*, в якій *I/we* – Трамп та республіканці, що захищають американців від демократів:

(1) «*We are defending our Second Amendment, and have taken historic actions to protect religious liberty*» [107]

(2) «*On the National Day of Prayer, I signed an executive order to protect religious liberty. [I'm] very proud of that. Today, I'm announcing that we've just issued a new proposal to protect conscience rights and religious freedoms of doctors, nurses, and other medical professions*» [108]

В прикладах (1) та (2) метафора *війни* виражається за допомогою дієслів *protect* та *defend*. Трамп неявно звинувачує своїх попередників у порушенні прав на релігійну свободу, передбачених Конституцією. Така політична аргументація показує, що Трамп прагне захищати своїх громадян, і це допомагає позиціонувати його як позитивного та турботливого лідера. Більше того, це дозволяє цільовій аудиторії сприймати екс-президента Барака Обаму та представників Демократичної партії як ворожу владу, яка не поважає релігійну свободу та права. Метафора «*політика – це війна*» допомагає зобразити Трампа захисником усіх можливих прав людини. Більше того, неявна опозиція *I– they* та фраза *under my administration* в прикладі (3) представляють останнього політичного лідера як єдиного президента США, який рішуче налаштований боротися не лише за статутні положення, але і за добробут американських громадян:

(3) «*Under my administration, we will always defend the very first right in the Declaration of Independence, and that is the «right to life»* [108]

Позитивний образ виступу Трампа посилюється постійним повторенням ключового дієслова *to protect*:

(4) «*And we will protect American workers and American intellectual property, through strong enforcement of our trade rules*» [107]

(5) «*The fourth and final pillar protects the nuclear family by ending chain migration*» [107]

(6) *«But above all else, they are Americans. And this Capitol, this city, and this Nation, belong to them. Our task is to respect them, to listen to them, to serve them, to protect them, and to always be worthy of them»* [107]

(7) *«We are protecting the sanctity of life and the family as the foundation of our society»* [107]

Тут концепція захисту (*protection*) застосовується не лише для того, щоб показати, що демократи небезпечні для суспільства і громадяни повинні бути захищені від них, але вона також використовується, щоб підкреслити всі позитивні та корисні зміни, ініційовані президентом та Республіканською партією. Сфера захисту включає такі важливі цінності та сфери, як життя, сім'я та робота, які надзвичайно важливі для робітничого класу, який становить найбільшу частину електорату Трампа. Отже, метафора *війни*, висловлена у вищезазначених заявах, підтверджує сподівання електорату та відповідає його очікуванням. Образ рятівника зміцнюється присвійним займенником *my*:

(8) *«My duty, and the sacred duty of every elected official in this chamber, is to defend Americans – to protect their safety, their families, their communities, and their right to the American Dream»* [107]

Як уже зазначалося, концептуальна метафора *«політика – це війна»* відіграє ще одну роль у політичному дискурсі Трампа і спрямована на зображення його опонентів, головним чином демократів, як ворогів:

(9) *«But we can only do that if we elect people who are going to back our agenda and fight for our values, and that is why we have to defeat Nancy Pelosi and Maxine Waters, a very low IQ individual»* [117]

(10) *«These are animals and we send these guys out and we liberate those towns. We liberate them. Hillary wouldn't have liberated those towns, we liberate those towns and the people are cheering it's like a war. It's like if you got liberated as a country»* [117]

Війна завжди пов'язана з битвами, тому концепція битви включає переможну сторону, тобто президента, разом з республіканцями, які воюють,

перемагають супротивників і звільняють країну; і представники Демократичної партії, які зображуються як програшний, а точніше, переможений бік.

Приклад (10) присвячений контрпозиції республіканців та демократів, де президент та Республіканська партія зображені єдиними, хто звільнив країну від ворогів, а демократи, зокрема Хіларі Клінтон, не звільнили б міста та міста від злочинців, якби вона була обрана. Тут президент безпосередньо використовує слово війна, що викликає негативні конотації, і називає свого найголовнішого ворога – Хіларі Клінтон. Однак війна не завжди має негативні відтінки в політичному дискурсі Трампа, іноді вона допомагає представити позитивні зміни, ініційовані останнім президентом:

(11) *«We have ended the war on American Energy – and we have ended the war on clean coal. We are now an exporter of energy to the world»* [107]

Позитивний імідж республіканців зміцнюється за допомогою концепції боротьби, оскільки вони борються за, а не проти чогось чи когось:

(12) *«So as long as we're proud of who we are and what we're fighting for, there is nothing beyond our reach, nothing, we need Republicans put in office»* [117]

Аналіз метафори «політика – це війна» призводить до висновку, що концептуальна метафора в дискурсі Трампа має оцінний потенціал, причому оцінки, виражені лінгвістичними метафорами, належать до однієї і тієї ж концептуальної метафори, можуть відрізнятися і набувати як позитивних, так і негативних відтінків.

3.3.2. Політика - це подорож

Концептуальна метафора «політика – це подорож» розкриває ідею, що республіканський шлях веде вперед, до змін та прогресу, тоді як демократи або ставлять перешкоди на шляху, або намагаються змінити його напрямом, повернувши його назад. Напрямок руху вперед можна визначити в наступних твердженнях:

(13) «*Each day since, we have gone forward with a clear vision and a righteous mission –to make America great again for all Americans*» [107]

(14) «*It is time to begin moving towards a merit-based immigration system – one that admits people who are skilled, who want to work, who will contribute to our society, and who will love and respect our country*» [107]

Дональд Трамп підкреслює рух у своєму політичному дискурсі як позитивний і корисний шлях правительства та гасла - зробити Америку знову великою для всіх американців. Такі обіцянки формують передбачуваний позитивний імідж цього політичного лідера і роблять його привабливим для робітничого класу та інших верств населення, які згадують славне минуле США та має великі сподівання на майбутнє. Більше того, у цього президента багато критиків та опонентів, і отже, концепція руху вперед може змінити їхнє ставлення до Дональда Трампа і навіть може залучити більше прихильників. Попередники Трампа отримують негативні характеристики за допомогою метафори «*політика – це подорож*»:

(15) «*This is all news Americans are unaccustomed to hearing – for many years, companies and jobs were only leaving us. But now they are coming back*» [107]

(16) «*The tasks for all of us, for everyone here tonight, is to make sure that this great American comeback continues full speed ahead*» [117]

(17) «*Chrysler’s coming back in, you saw that from Mexico to Michigan, you have –We have companies coming back into the United States*» [117]

Усі чотири наведені вище твердження містять дієслово *to come back* та іменник *comeback*, що виражає шлях, який веде додому, де безпечно та затишно. Президент звинувачує попередні уряди в тому, що протягом багатьох років компанії та робочі місця лише залишали США, і миттєво використовує протилежність тому, що зараз під його наглядом вони повертатимуться. Така метафора подорожі дозволяє президентові сформувати та доповнити задуманий позитивний імідж в очах його

прихильників та критиків. Та навпаки, він хоче зобразити своїх опонентів, демократів, винними в рецесії та економічній кризі в країні.

3.3.3. Політика – це перегони

Дональд Трамп вже багато років є бізнесменом, тому він застосовує принципи бізнесу в політиці і трактує це як щурячі перегони (*rat race*)-термін, який пов'язаний з владою та грошима. Концептуальну метафору «політика – це перегони» можна виявити в наступних заявах, де президент говорить про період виборів:

(18) «*Wouldn't we love to run against Oprah? I would love it. I would love it*» [117]

(19) «*This guy can really help me, Rick Saccone, and I've got him too and he's got a tough race and he's got a tough race*» [117]

(20) «*Wisconsin came in, we won with Wisconsin, which hadn't been won in decades and then we won with Michigan and then finally they were devastated. You see that we're crying I-I, crying, she's crying*» [117]

Поняття перегонів позначене дієсловами *to run* та *to win*, більше того, воно посилюється повторенням фрази *a tough race* та вказівкою остаточного результату: *I-I*. Тут Трамп розповідає про свою жорстку конкуренцію на президентських та інших виборах та перемогу в деяких конкретних штатах. Концепція перегонів включає вже згадану бінарну опозицію *I/we–they*, в якій *I/we* (президент, республіканці) виступають за переможну сторону, а зображені демократи, як невдахи в політичних перегонах (*finally they were devastated*).

Оскільки Дональд Трамп вже виграв гонку за владу, концепція перегонів набуває позитивних відтінків у його дискурсі та використовується для формування позитивного іміджу президента. Однією з його найважливіших обіцянок є «*to make America great again*»; отже, президент застосовує вже успішну риторику перегонів і підсилює її за допомогою повторення - *a very important race, very important*:

(21) *«We want to keep the agenda the Make America Great going, you got to get them in. This is a very important race, very important»* [117]

Бажання Трампа зробити США наймогутнішою країною дозволяє йому використовувати ще один термін - суперників, пов'язаних з перегонами. Він сприймає дві світові держави Китай та Росію як конкурентів у політичній гонці та порівнює їх із терористичними угрупованнями, щоб перемогти у цих перегонах:

(22) *«Around the world, we face rogue regimes, terrorist groups, and rivals like China and Russia that challenge our interests, our economy, and our values»* [107]

У прикладі (22), концепція перегонів, заснована на риториці суперництва, повинна викликати негативні відтінки у свідомості цільової аудиторії та дати їй змогу сприймати Китай та Росію як загрозу для США та їх жителів. На закінчення, концептуальна метафора *«політика- це перегони»* дозволяє Дональду Трампу використовувати метафори, маючи позитивну та негативну оцінку.

3.3.4. Політика – це злочин

У політичному дискурсі Трампа можна виділити ще одну концептуальну метафору *«політика – це злочин»*, яка формується на основі опозиції *I/we – they*. У цьому випадку президент використовує постійне повторення займенника *they*, що означає демократів, і формує вкрай негативний образ своїх конкурентів, як злочинців, ніж політиків:

(23) *«I have also just reversed the previous administration's policy that restricted state efforts to direct Medicaid funding away from abortion facilities that violate the law»* [108]

(24) *«Let me give you the bad news. The bad news is, they want to take it away from us. They want to take it away, they're doing everything they can to take it away, and that starts with the election coming up in a few months and we have to win it»* [117]

(25) *«We need him, we need Republicans, we need the votes, otherwise, they're gonna take away your taxes, your tax cuts, they're gonna take away your Second Amendment rights»* [117]

Проміжні вибори відбулися 6 листопада 2018 року в США, тоді Трамп використав кримінальну риторику, щоб лякати виборців, що демократи порушували закони в минулому і що вони заберуть їх права та всі переваги, обіцяні республіканським урядом. Цей образ навіть посилюється за допомогою контрасту у висловлюваннях 23 та 25, де президент та Республіканська партія представлені як гаранті держави та її добробуту. Образ демократів як злочинців підкріплюється прямим зверненням до них як до членів бандитського угруповання:

(26) *«The Democrats are the party of sanctuary cities. You know, the only thing I hate to say this, not so politically correct, but the only thing these gang members understand is toughness, I hate to say»* [117]

Вбивство - надзвичайно тяжкий злочин, тому Трамп використовує дієслово *to kill*, що викликає негативні конотації, коли він говорить про своїх опонентів та одного з конкурентів у боротьбі за владу – Європейський Союз. У цьому контексті роль метафори *«політика- це злочин»* полягає в знеціненні опонентів та суперників та формуванні їхнього негативного іміджу, щоб залучити своїх прихильників:

(27) *«They killed me, because it was the previous month, but here's the good news the new month brought it down to the lowest level»* [117]

(28) *«European Union, they kill us. They kill us on trade»* [117]

Однак концепція вбивства набуває позитивних відтінків, якщо на нього лягає відповідальність президента та його команди щодо боротьби зі згубними демократами та їх представником Конором Лембом:

(29) *«They're getting killed. But somebody like Lamb, he's never gonna vote for us»* [117]

3.3.5. Політика – це любов

Дискурс Трампа виявляє той факт, що він також пов'язує політику з любов'ю, оскільки одним з переважаючих дієслів у його виступах, де він представляє своїх сприятливих людей та держави, є дієслово *to love*:

(30) «*I love the policemen, I love the firemen, they're great*» [117]

(31) «*You elected your President, you like you, but you like me. I think so, right? I like you too, I love you, I love you, I love you*» [117]

(32) «*I love the state of Tennessee*»

(33) «*I love Pennsylvania*» [117]

Зосередженість на особистому займеннику *I* та постійне повторення слова *love*, пов'язане з різними професіями, штатами та всім електоратом, допомагає Трампу позиціонувати себе як уважного та турботливого президента. Такий образ формується для того, щоб заперечити зображення Трампа як жорстокого та жорсткого політика, що є абсолютно несприятливим для нього та його партії. Цей намір підкріплюється наступним твердженням, в якому президент протиставляє свою любов гніву Хіларі Клінтон:

(34) «*You know, I was watching during the campaign and Hillary was sitting right there and Pocahontas was up and she was so angry. Look. We love each other, the women, the men, we love each other, everybody loves– She was so angry*» [117]

Поняття любові пов'язане не тільки з Трампом, але і з його республіканською командою, таким чином, явно формуючи їхній позитивний імідж і неявно формуючи негативний імідж демократів у свідомості електорату. Республіканці разом з президентом люблять своїх громадян, особливо ветеранів та жінок, які є найбільш чутливими та численними групами цільової аудиторії:

(35) «*To everyone still recovering in Texas, Florida, Louisiana, Puerto Rico, the Virgin Islands, California, and everywhere else –we are with you, we love you, and we will pull through together*» [107]

(36) «Administration has already removed more than 1,500 VA employees who failed to give our veterans the care they deserve –and we are hiring talented people who love our vets as much as we do» [107]

(37) «Women, women, we love you, we love you» [117]

Концептуальна метафора «політика – це любов» дозволяє цільовій аудиторії приписувати риси хорошого керівника особистості Трампа. Більше того, його опонентам таким чином надаються негативні характеристики.

3.3.6. Інші концептуальні метафори

В проаналізованих виступах Трампа можна виявити поодинокі випадки таких концептуальних метафор, як «політика – це гра, політика – це вода та політика – це сон».

Вираження концептуальної метафори «політика – це гра» дозволяє Трампу сформувати власний імідж активного та рішучого політичного лідера, який піклується про добробут своєї країни та вносить усі корисні зміни, які не були включені до сфери діяльності демократів, коли вони були при владі. Таким чином, неявно формується передбачуваний негативний імідж його політичних опонентів. Тут прислівник часу *now* вказує на період республіканського правління:

(38) «And I don't think, I don't think we should play games now» [117]

Трамп порівнює свою політичну діяльність з припливом (*tide*), тому в його дискурсі можна визначити концептуальну метафору «політика – це вода». Приплив зазвичай пов'язаний з негативними та згубними наслідками, однак він набуває позитивних відтінків, коли Трамп говорить про зміни, нові ідеї та рішення, які пов'язані з його президентством. Більше того, наступні слова неявно вказують на думку, що коли демократи були при владі, не було причин для радості, щастя та оптимізму:

(39) «A new tide of optimism was already sweeping across our land» [107]

Лінгвістичне вираження концептуальної метафори «політика – це сон» спрямована на самого президента і висловлює провину в тому, що Трамп

напочатку свого терміну був не дуже активним та дієвим політичним лідером, він був як у стані міцного сну, але в один момент він «прокинувся» і почав працювати на благо своєї держави і народу:

(40) *«So I woke up when I saw all these reports that, you know, anybody could have done it»* [117]

Хоча Трамп неявно заявляє, що деякий час був пасивним, метафора «політика – це сон» сприяє формуванню його позитивного іміджу, оскільки вона виражає думку, що президент не байдужий до проблем США, що він піклується про своїх громадян і готовий працювати і реагувати, коли це необхідно.

Висновки до третього розділу

Політичні промови є важливим видом політичного дискурсу. Використовуючи відповідну мову та фігури мовлення, кандидати можуть переконати аудиторію та змушувати переконатись, що вони є правильним вибором для людей.

Лінгвостилістичні методи являються одним із основних методів формування особливого стилю мовлення політиків. Саме за допомогою інверсій, емфатичних конструкцій, паралелізму, повторів, антитез, епітетів та метафор, виступи Дональда Трампа набувають своєї експерисності, емоційності та образності. Донесення інформації таким чином відбувається у більш зрозумілій та необхідній для політика шлях.

Наприклад включення метафор у промови викликає увагу потенційних виборців та у подальшому здобуває цінні голоси на виборах.

З промов Дональда Трампа, ми бачимо, що він використовує метафоричні лінгвістичні вирази, а саме концептуальні метафори, щоб мобілізувати своїх виборців, напасти на своїх опонентів і використовувати різні образні засоби оцінки та критики чинного уряду.

Вербалізація наступних концептуальних метафор «*політика – це війна, політика – це подорож, політика – це перегони, політика – це злочин, політика – це любов*» спостерігається в політичному дискурсі Дональда Трампа. У політичному дискурсі Трампа є деякі вирази окремих концептуальних метафор, таких як «*політика – це гра, політика – це вода та політика – це сон*». Концептуальна метафора має оцінний потенціал у політичному дискурсі Трампа. Оцінки, засновані на одній і тій же концептуальній метафорі, можуть відрізнятися і викликати як позитивні, так і негативні конотації. Більшість цих концептуальних метафор засновані на опозиції *I/we- they*, де *I* виступає за президента Трампа, *we* є членами Республіканської партії.

Концептуальні метафори дозволяють цільовій аудиторії приписувати риси доброго політичного лідера особистості Трампа. Позитивний імідж Республіканської партії також базується на представлених концептуальних метафорах. Його опонентам неявно та навпаки явно надаються погані характеристики.

Питання концептуальної метафори у політичних виступах та дискурсі є актуальним і вимагає подальшого вивчення та дослідження. Більше ніж зрозуміло, що в міжкультурному дослідженні існують певні відмінності в метафорах, що використовуються як у виборчих, так і в інших типах політичних виступів.

ВИСНОВКИ

Відповідно до поставлених завдань, нами було здійснено аналіз президентських промов Дональда Трампа, за допомогою якого нам вдалось дослідити сучасний політичний дискурс США.

Ми насамперед спиралися на дослідження політичного дискурсу в цілому та лінгвістичні особливості, а саме граматичні, лексичні та лексико-синтаксичні. Працюючи з промовами, ми також дослідили концептуальні метафори, що допомогли завершити наше дослідження.

В результаті дослідження нами було виявлено, що основними системоутворюючими характеристиками для дискурсу політичної комунікації є: ціль здійснення комунікації, учасники комунікаційного процесу, способи та прийоми реалізації, обрані тактики та стратегії. За допомогою політичного дискурсу здійснюється передача політичної інформації, без якої неможливий рух політичних процесів. Також ми дослідили вплив, що мають промови на емоційний стан людей і яким саме чином від досягається.

Розглянувши основні лінгвістично орієнтовані методи вивчення політичного дискурсу, ми зробили висновок про те, що ці методи спрямовані на виявлення змістовного зв'язку між політикою і мовою і демонструють тенденцію до міждисциплінарного дослідження політичного дискурсу.

Серед лінгвістичних особливостей його політичної риторики можна відзначити, перш за все, використання певних типів речень, вживання займенників та ступенів порівняння, повтор прикметників та використання слоганів.

Аналіз дібраного матеріалу дозволив нам визначити основні особливості американського дискурсу: оцінність і агресивність, наполегливість, та ефективність відстоювання точки зору. В якості основної функції політичного дискурсу ми виділили вплив.

Крім того, аналіз використання лінгвостилістичних засобів в публічних

виступах Дональда Трампа, таких як епітети, інверсії, метафори, антитези повтори тощо, дозволяє визначити їх основні функції:

- надання ідеологічного впливу;
- формування громадської думки і маніпуляція нею;
- формування критичного ставлення до попереднього уряду і, як наслідок, вплив на позитивну оцінку нової політичної програми;
- створення позитивного образу політика і формування довірливого ставлення до нього;
- акцентування уваги аудиторії на окремих моментах виступу;
- створення образності і вираження емоційної експресивності і, як результат, підвищення ефективності інформаційного впливу.

Використання Д. Трампом метафори в політичному дискурсі є одним із найважливіших засобів виразності, що привертає увагу аудиторії. Таким чином йому вдається мати маніпулятивний вплив на аудиторію, а також виконувати певні функції переконання.

Крім того, вивчення концептуальних метафор у політичному дискурсі виявилось дуже значним напрямком дослідження, оскільки лінгвістичні вирази концептуальних метафор сприймаються як потужний інструмент непрямого спілкування, що дозволяє політикам і в тому числі Дональду Трампу впливати на підсвідомі структури адресата через погляд, створений метафорою.

На додаток, за допомогою концептуальних метафор у дискурсі Дональда Трампа, ми простежили його взаємозв'язок з іними політичними представниками, опонентами, колегами, аудиторією та урядом в цілому.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у можливості порівняльного аналізу політичного дискурсу нового президента США Джо Байдена з вже дослідженими особливостями дискурсу Дональда Трампа. Адже саме під час правління Трампа відбувся зсув офіційності політичних промов до їх спрощення не лише в лексичному, а й в змістовному значенні.

Таким чином, надалі можна говорити про впливу, що створив 45-ий

президент, не тільки на нового президента, політиків, людей взагалом, але й до образу країни в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акопова Д.Р. Стратегии и тактики политического дискурса // Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского. 2013. № 6(1). С. 403—409.
2. Алтунян А. Г. Анализ политических текстов. Курс лекций: Учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по направлениям и спец. "Политология", "Журналистика", "Связи с общественностью", "Юриспруденция". - М.: Логос, 2006. - 383 с.
3. Ананко Т. Р. Англомовний корпоративний дискурс: автореф. дис. ... канд. філол. наук. спец. 10.02.04 "Германські мови" / Ананко Тетяна Рудольфівна. – Харків, 2007. – 20 с.
4. Арутюнова Н. Д. Фактор адресата / Н. Д. Арутюнова // Изв. АН СССР. Сер. Лит. и яз. – 1981. – Т. 40. – № 4. – С. 356-357.
5. Басырова Н.Т. Политический дискурс. Режим доступа: http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Politologia/46717.doc.htm.
6. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров // Социальная психолінгвістика. Москва: Лабиринт, 2007. С. 197—236.
7. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики: [монографія] / Ф. С. Бацевич. – Львів : ПАІС, 2010. – 336 с.
8. Бацевич Ф. С. Основы коммуникативной лингвистики : [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 344 с.
9. Бенвенист Э. Общая лингвистика. / Э. Бенвенист; пер. с фр. – М. : Прогресс, 1984. – 170 с.
10. Будаев Э. В., Чудинов А. П. Современная политическая лингвистика [Электронный ресурс] / Э. В. Будаев, А. П. Чудинов. – Режим доступа: <http://www.philology.ru/linguistics1/budaev-chudinov-06a.htm>.
11. Бурдьё П. Структура, габитус, практика [Электронный ресурс] / П. Бурдьё // Журнал социологии и социальной антропологии. – 1998. – Т. I. – № 2. – Режим доступа: <http://www.old.jourssa.ru/1998/2/4bourd.html>.

12. Волкова Т.А. Дискурсивно-коммуникативная модель перевода в исследовании институционального дискурса // Вестник Челябинского государственного университета. 2011. № 17. С. 37—42.
13. Горелов И.Н., Седов К.Ф. Основы психолингвистики. Учебное пособие. Москва: Лабиринт, 2001. 6. Демьянков В.З. Политический дискурс как предмет политологической филологии // Политическая наука. Политический дискурс: История и современные исследования. 2002. № 3. С. 32—43.
14. Демьянков // Политическая наука. Политический дискурс: История и современные исследования. – М.: ИНИОН РАН, 2002. – № 3. – С. 32–43. – Режим доступа: <http://www.infolex.ru>.
15. Демьянков В. З. Политический дискурс как предмет политологической филологии [Электронный ресурс] / В. Демьянков В. З. Политический дискурс как предмет политологической филологии / Политический дискурс: история и современные исследования // Сборник научных трудов. – М., 2002. - 184 с. - (Политическая наука / РАН. Институт научной информации по общественным наукам; 2002, №3. Серия: "Политология"), 20-32 с.
16. Жбанков М.М. Жанровая система как институциональный признак дискурса клинических исследований (на материале английского языка). Режим доступа: <http://referatdb.ru/medicina/160038/index.html>.
17. Завальська Л. В. Комунікативні стратегії і тактики в політичному інтерактиві: лінгвопрагматичний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.0. Одеса, 2017. 20 с.
18. Звегинцев В. А. Мысли о лингвистике. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1996. – 333 с.
19. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепт, дискурс. / В. И Карасик. – Волгоград: Перемена, 2002. – 447 с.
20. Карасик В.И. Дискурс // Социальная психолингвистика: Хрестоматия. Москва: Лабиринт, 2007. С. 162—196.

21. Карасик В.И. О типах дискурса // Языковая личность: институциональный и персональный дискурс: сб. науч. тр. Волгоград: Перемена, 2000. С. 5–20.
22. Карпухина Е. А. Специфика политического дискурса [Электронный ресурс] / Е. А. Карпухина // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов : Грамота, 2011. – № 4. – С. 91-93. – Режим доступа: <http://www.gramota.net/materials/2/2011/4/23.html>.
23. Клименко І. Теоретичні засади лінгвістичного аналізу політичного дискурсу / І. Клименко // Лінгвістичні студії: Збірник наукових праць Української преси. Вип. 19. – 2009. – С. 182–186
24. Кондратенко Н. В. Лінгвопрагматичні аспекти дослідження політичної комунікації в українському мовознавстві / Н. В. Кондратенко // Вісник ОНУ. Сер. Філологія. – 2015. – Т. 20, Вип. 2(12). – С. 144 – 149.
25. Красных В. В. Структура коммуникации в свете лингво-когнитивного подхода: коммуникативный акт, дискурс, текст : дис. ... доктора филол. наук : спец. 10.02.19. – Общее языкознание, социалингвистика, психолінгвистика / В. В. Красных. –М., 1999. – 188 с.
26. Крючкова Г. Б. Язык политики в работах ученых ГДР / Г. Б. Крючкова // Язык как средство идеологического воздействия. – М., 1983. – С. 59–75.
27. Левшенко Ю. И. Политический дискурс: Аналитический обзор теоретикометодологических подходов [Электронный ресурс] / Ю. И. Левшенко // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики – Тамбов : Грамота, 2012. – № 7. – Ч.2. – С. 100- 108. – Режим доступа: <http://www.gramota.net/materials/3/2012/7-2/25.html>.
28. Макаров М.Л. Основы теории дискурса. – М.: ИТДГК «Гнозис», 2003.
29. Маслова В. А. Политический дискурс: Языковые игры или игры в слова? / В. А. Маслова // Политическая лингвистика. – Вып. 1(24). –

Екатеринбург, 2008. – С. 43-48

30. Миронова, Н.Н. Дискурс-анализ оценочной семантики [Текст] / Н. Н. Миронова. – М.: Тезаурус, 1997. – 158 с.

31. Михалева О.Л. Политический дискурс. Специфика манипулятивного воздействия. Москва: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009.

32. Нагорна Л. Б. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики / НАН України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень. - К.: Світогляд, 2005. -316 с.

33. Нечипоренко В. The Art of Self-Translation: the Literary Bilingualism Phenomenon of V.Nabokov // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Філологічна" : збірник наукових праць. Острог: Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2017. С. 34- 45

34. Новикова А.М. Содержание языковой картины политического мира // Перевод и сопоставительная лингвистика. 2016. № 12. С. 111—113.

35. Опарина Е. О. Метафора в политическом дискурсе / Политический дискурс: история и современные исследования // Сборник научных. - М., 2002. - 184 с. - (Политическая наука / РАН. Институт научной информации по общественным наукам; 2002, №3. Серия: "Политология"). 20-32 с

36. Оруэлл Дж. Политика и английский язык / Дж. Оруэлл // Политическая лингвистика. – Вып. 20. – Екатеринбург, 2006. – С. 280-294.

37. Павлюк Л. С. Текст і комунікація: Основи дискурсного аналізу : [посібник] / С. Л. Павлюк. – Львів : ПАІС, 2009. – 76 с.

38. Паршина О.Н. Российская политическая речь: Теория и практика. Москва: ЛКИ, 2007.

39. Перельгут Н.М., Сухоцкая Е.Б. О структуре понятия «политический дискурс» // Вестник Нижневаторского государственного университета. 2013. № 2. С. 35—41.

40. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації / Георгій Георгійович

Почепцов. – К. : ВЦ "Київський університет", 1999. – С. 75–126.

41. Романченко А. П. Мовна, комунікативна, дискурсивна особистість: проблема кореляції понять. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2016. № 25. 70 с.

42. Русакова О. Ф. Современные теории дискурса. Опыт классификаций / О. Ф. Русакова // Современные теории дискурса: мультидисциплинарный анализ. – Екатеринбург : Дискурс-Пи, 2006. – С. 10-28.

43. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність : [монографія] / Катерина Серажим. – К., 2002. – 392 с.

44. Солганик Г.Я. Язык СМИ и политика. Москва: Издательство Московского университета; факультет журналистики МГУ им. М.В. Ломоносова, 2012. Режим доступа: <http://lib.sale/jurnalistika-knigi/funktsionalnaya-tipologiya-znakov-71570.html>. Дата обращения: 20.12.2017.

45. Степанов, Ю. С. Язык и Метод. К современной философии языка / Степанов Ю. С. - Москва : Издательский дом "ЯСК", 1998. - 784 с.

46. Стризое А. Л. Политика и общество: социально-философские аспекты взаимодействия [Электронный ресурс] / А. Л. Стризое – Режим доступа: http://www.society.polbu.ru/strizoe_politics/ch08_i.html.

47. Халатян А.Б. Особенности организации современного политического дискурса // Вестник Московского государственного областного университета. Серия: Лингвистика. 2010. № 6. С. 51—54.

48. Халатян А.Б. Предвыборный дискурс // Политическая лингвистика. Ставрополь. 2011. № 2. С. 180—187.

49. Чернявская В. Е. Дискурс власти и власть дискурса. Проблемы речевого воздействия / В. Е. Чернявская – М., 2006. – 136 с.

50. Чернявская В.Е. Дискурс как объект лингвистических исследований // Текст и дискурс. Проблемы экономического дискурса: Сб.

науч. тр. Санкт-Петербург: Изд-во С.-Петерб. гос. ун-та экономики и финансов, 2001.

51. Чудинов А. П. Метафорическая мозаика в современной политической коммуникации [Электронный ресурс] / А. П. Чудинов. – Москва: Флинта, 2006. – 254 с. – Режим доступа: <http://www.philology.ru/linguistics2/chudinov-03a.htm>.

52. Шевченко И.С. Дискурс как мыслекоммуникативное образование / И.С. Шевченко, Е.И. Морозова // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна. –2003. – № 586. – С. 33-38.

53. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса / Е. И. Шейгал.– М. : Гнозис, 2004. – 324 с.

54. Штромайер Г. Політика і мас-медіа / Г. Штромайер. – К. : КМ-Академія, 2008. – 303 с.

55. Юзефович Н. Г. Політичний дискурс і міжкультурне спілкування / Н. Г. Юзефович / / Інтерпретація. Розуміння. Переклад: зб. наук. ст. / СанктПетербурзький держ. ун-т економіки та фінансів; відп. ред. В. Є. Чернявська. – Санкт-Петербург, 2005. – С. 231-240.

56. Beard A. The Language of Politics / A. Beard. – London: Taylor & Francis, 2015.

57. Bell V. Negotiation in the workplace: The view from a political linguist // A. Firth (Ed.). The discourse of negotiation: Studies of language in the workplace. Oxford etc.: Pergamon, 1995. 41—58.

58. Brown G. Discourse Analysis / G. Brown, G. Yule. – Cambridge : Cambridge University Press, 1996. – 288 p.

59. Charteris-Black J. Politicians and Rhetoric: The Persuasive Power of Metaphor. Houndmills – Basingstoke – Hampshire – N. Y.: Palgrave Macmillan, 2011. 370 p.

60. Chew P. G. Language Use and Discoursal Strategies in Peer Religious Mentoring / P.G. Chew. –1(3) 2016. – pp. 229–244.

61. Chilton P. The people' in populist discourse. Using neuro-cognitive

linguistics to understand political meanings / P. Chilton. – Journal of Language and Politics. – 2017. – 16 (4) – pp. 582–594.

62. Crystal D. A Dictionary of Linguistics and Phonetics/ D. Christal. – London: Blackwell Publishing Ltd. – 2009.

63. Dijk van T. A. Introduction : The role of Discourse Analysis in Society / T. A. van Dijk // Handbook of Discourse Analysis. – 1985. – Vol. 4. – P. 1–8.

64. Dijk van T. A. Principles of Critical Discourse Analysis / T. A. van Dijk // The sociolinguistic Reader. – 1998. – Vol. 2: Gender and Discourse. – P. 367–393.

65. Dijk van T.A. Discourse and Manipulation // Discourse & Society / T.A. van Dijk. – Vol. 17. – 2006. – P. 359 – 383

66. Dijk van T.A. Principles of Critical Discourse Analysis // Discourse and Society / T.A. van Dijk. – Vol. 4 (2). – London, 1993.

67. Dijk van T.A. What is Political Discourse Analysis / T.A. van Dijk. – Amsterdam, 1998. [Електронне видання].– Режим доступу: <http://www.discourse-in-society.org>

68. Fairclough N. Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research / N. Fairclough. – London: Routledge, 2003. – 270 p.

69. Fairclough N. Discourse and text: linguistic and intertextual analysis within discourse analysis / N. Fairclough // Discourse and Society. – 1992. – № 3. – P. 192–217.

70. Halliday M. A. K. Language, context and text : aspects of language in a social-semiotic perspective / M. A. K. Halliday, R. Hasan. – Oxford : Oxford University Press, 1991. – 264 p.

71. Harris Z. Discourse Analysis / Z. Harris // Language. – 1952. – Vol. 28. – № 17. – P. 1–30.

72. Hymes D. On Communicative Competence / D. Hymes // Sociolinguistics. – 1972. – P. 269–293.

73. Johnson P. E. The art of masculine victimhood: Donald Trump's

demagoguery / P.E. Johnson. – *Women's Studies in Communication* 40 (3). – 2017. – pp. 229–250.

74. Jucker A. H. Conversation: structure or process // Searle J. R. et al. (On) Searle on Conversation. – Amsterdam, 1992. – P. 77–90.

75. Lackoff G. Understanding Trump / G. Lackoff [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://georgelakoff.com/2016/07/23/understanding-trump-2/>

76. Lakoff R. T. The hollow man. Donald Trump, populism, and post-truth politics / R.T. Lakoff. – *Journal of Language and Politics* 16 (4). – 2017. – pp. 595–606.

77. Landau M. J. The Persuasive Power of Political Metaphors / *Social Psychology and Politics*. / M. J. Landau, L. A. Keefer [Eds. P. Forgas, W. Crano, & K. Fiedler]. – New York : Psychology Press. – 25 pp.

78. Ostman J. Discourse analysis / J. Ostman, T. Virtanen // *Handbook of Pragmatics*. – Amsterdam, Philadelphia, 1995. – P. 239–253.

79. Rajandran K. Metaphors for Malaysia's Economic Transformation Programme // *Kajian Malaysia*. 2013. Vol. 31. № 2. P. 19-35.

80. Schoor C. Political metaphor, a matter of purposeful style. On the rational, emotional and strategic purposes of political metaphor / C. Schoor. – *Metaphor and the Social World* 5 (1). – 2015. – pp. 82-101.

81. Searle J. R. Conversation / John R. Searle. – Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. – P. 7–29.

82. Stubbs M. Discourse Analysis: The Sociolinguistic Analysis of Natural Language / M. Stubbs. – Oxford, 1983

83. Thompson S. A. Language and bodily resources: “Response packages” in response to polar questions in English / S.A. Thomson. – *Journal of Pragmatics*, vol. 123. – 2018. – pp. 220–238

84. Wierzbicka A. "Culture scripts": A semantic approach to cultural analysis and cross-cultural communication / A. Wierzbicka // *Pragmatic and Language Learning: Monograph Series*. – 1994. – Vol. 5. – P. 1–24.

85. Wodak R. Language, power and ideology / R. Wodak. – London: Academic Press, 1989. – 289 p.
86. Wodak R. Mediation between discourse and society: assessing cognitive approaches in CDA // Discourse and society. 2006. № 8. pp. 179—190.
87. Wodak, R. The politics of fear: What right-wing populist discourses mean / R. Wodak. – London: SAGE Publications. – 2015.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

88. Donald Trump “Salute to America” Speech [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.rev.com/blog/transcripts/donald-trump-salute-to-america-speech-transcript>.
89. Donald Trump Addresses the International Association of Police Chiefs [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://factba.se/transcript/donald-trump-speech-police-chiefs-orlando-florida-october-8-2018>.
90. Donald Trump Addresses Workers at a Whirlpool Plant in Ohio [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://factba.se/transcript/donald-trump-remarks-whirlpool-plant-clyde-ohio-august-6-2020>.
91. Donald Trump at Budget Meeting [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://factba.se/transcript/donald-trump-remarks-washington-dc-february-22-2017>.
92. Donald Trump Daytona 500 Speech [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.rev.com/blog/transcripts/donald-trump-daytona-500-speech-transcript-trump-is-first-president-to-be-daytona-grand-marshal>.
93. Donald Trump Discusses American Senior Citizens in Fort Myers [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

<https://factba.se/transcript/donald-trump-speech-senior-citizens-fort-myers-florida-october-16-2020>.

94. Donald Trump Discusses Environmental Successes in Florida [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://factba.se/transcript/donald-trump-remarks-environment-jupiter-florida-september-8-2020>.

95. Donald Trump Holds a Labor Day Press Conference [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://factba.se/transcript/donald-trump-press-conference-white-house-september-7-2020>.

96. Donald Trump National Association of Counties Speech [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.rev.com/blog/transcripts/donald-trump-national-association-of-counties-speech-transcript>.

97. Donald Trump Raid Announcement Transcript: ISIS Leader Abu Bakr al-Baghdadi Killed [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.rev.com/blog/transcripts/donald-trump-raid-announcement-transcript-isis-leader-abu-bakr-al-baghdadi-killed>.

98. Donald Trump Speaks at a GOP Fundraiser in Fargo, North Dakota [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://factba.se/transcript/donald-trump-speech-gop-fundraiser-fargo-north-dakota-september-7-2018>.

99. Donald Trump Speech in Miami [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://transcripts.factcheck.org/donald-trump-speech-in-miami-sept-16/>.

100. Donald Trump Speech National Prayer Breakfast: Trump Goes After Romney and Democrats in Speech [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.rev.com/blog/transcripts/donald-trump-speech-transcript-2020-national-prayer-breakfast-trump-goes-after-romney-and-democrats-in-speech>.

101. Donald Trump Speech: Turning Point USA Teen Student Summit Speech [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.rev.com/blog/transcripts/donald-trump-speech-transcript-turning-point-usa-teen-student-summit-speech>.

102. Donald Trump States "I am the Chosen One" in Front of White House in China Statement to Press [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.rev.com/blog/transcripts/transcript-donald-trump-states-i-am-the-chosen-one-in-front-of-white-house-in-china-statement-to-press>.

103. Donald Trump's speech on national security in Philadelphia [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://thehill.com/blogs/pundits-blog/campaign/294817-transcript-of-donald-trumps-speech-on-national-security-in>.

104. Donald Trump's Victory Speech [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.nytimes.com/2016/11/10/us/politics/trumpspeech-transcript.html>

105. Donald Trump's RNC speech [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://edition.cnn.com/2020/08/28/politics/donald-trump-speech-transcript/index.html>.

106. President Donald J. Trump's Address to the Nation on the Crisis at the Border [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/president-donald-j-trumps-address-nation-crisis-border/>.

107. President Donald J. Trump's State of the Union Address [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/presidentdonald-j-trumps-state-union-address/>.

108. President Donald Trump's Address to the 2018 March for Life in Washington D.C. [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.lifesitenews.com/news/full-text-president-trumps-historic-speech-to-march-for-life>.

109. President Trump's Republican National Convention Speech [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.nytimes.com/2020/08/28/us/politics/trump-rnc-speech-transcript.html>.

110. Remarks by President Trump at a Conversation with America's Future Event [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-conversation-americas-future-event/>.

111. Remarks by President Trump at Tax Reform Event [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-tax-reform-event/>.

112. Remarks by President Trump at the Conservative Political Action Conference [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-conservative-political-action-conference/>.

113. Remarks by President Trump Before New Year's Eve Celebration [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-new-years-eve-celebration/>.

114. Remarks by President Trump on the Administration's National Security Strategy [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-administrations-national-security-strategy/>.

115. Remarks by President Trump on the Policy of the United States Towards Cuba [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-policy-united-states-towards-cuba/>.

116. Remarks by President Trump to the 73rd Session of the United Nations General Assembly [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-73rd-session-united-nations-general-assembly-new-york-ny/>.

117. Speech at Make America Great Again Rally in Pennsylvania [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://factba.se/transcript/donald-trump-speech-rally-saccone-pennsylvania-march-10-2018>.

118. Speech: Donald Trump Addresses the NABTU Conference [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://factba.se/transcript/donald-trump-speech-nabtu-april-4-2017>.

119. Statement by President Trump on the Paris Climate Accord [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/statement-president-trump-paris-climate-accord/>.

120. The Inaugural Address [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/the-inaugural-address/>

121. Trump border wall speech [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.ajc.com/news/national/trump-border-wall-speech-read-the-full-transcript/Zm6DfoKTbOb6mOvzxOBLwI/>.

122. Trump State of the Union 2018 transcript [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.politico.com/story/2018/01/30/trump-state-of-the-union-2018-transcript-full-text-379363>

123. Trump's Speech: Democratic Response to Trump Oval Office Address [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.voanews.com/archive/transcript-democratic-response-trump-oval-office-address>.

124. Trump's Address On Border Security And Democratic Response [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.npr.org/2019/01/08/683230863/transcript-trumps-address-on-border-security-and-democrats-response>.

SUMMURY

Generally, the language of politics discusses the way how the minds and opinions of people can be influenced, as the language stands for the powerful tool in controlling the public. A speech is a public speaking activity which commonly is in form of a formal talk performed by a leader to express his opinion or give an overview about a thing or event that is important and should be discussed. The speech delivered to thousands of people can be interpreted or understood in different ways, so it can cause a misunderstanding between the politician and the audience and affect his or her success. Moreover, political speech is usually considered as a way of organizing, maintaining and supporting social relations, policies, expressing thoughts, ideas and feeling within different groups of people.

All these issues in studied in the aspect of political linguistics, but the core element of it is a political discourse itself. It represents the particular kind of discourse and it aims in gaining and retaining the political power. In linguistic literature, political discourse is presented as a multifaceted and multifarious phenomenon that consists of a set of elements that form a single whole.

Our aim of the research is to discover the linguistic peculiarities which are used in the Donald Trump's speeches that can help in understanding the modern political discourse of the USA.

Achieving this aim implies the solution of the next tasks:

- to systematize the notion of discourse and identify its types;
- to characterize political discourse as the the main tool in creating political speeches;
- to specify the meaning of key terms, namely “discourse”, “political discourse” and “conceptual metaphor”;
- to identify linguistic peculiarities of Donald Trump's political speeches;
- to analyze lexical, morphological, syntactical, and stylistic features of speeches.

In accordance with the tasks of our research, we have analyzed the scientific

literature on the status and political speeches delivered by president Donald Trump. As the subject of our research we took into account linguistic peculiarities of the analyzed speeches that helped in defining modern political discourse of the USA. Moreover, it contributed to understanding the subtle ways in which language plays a vital role in constructing or manipulating reality while consolidating inequality and power struggle in society.

Among the linguistic features of Trump's political rhetoric, first of all, we determined the use of certain types of sentences, pronouns and degrees of comparison, also the use of adjectives and the use of slogans.

Moreover, the analysis of the use of linguistic and stylistic means in Donald Trump's public speeches allowed us to determine their main functions: providing ideological influence, forming public opinion, and manipulating it; forming a critical attitude towards the previous government and, as a consequence, influence in the positive assessment of the new political program; creating a positive image of the politician and forming a trusting attitude towards him; focusing the attention of audience on certain moments of the speech; creating imagery and expression of emotional expressiveness and, as a result, increasing the effectiveness of information impact.

D. Trump's use of metaphor in political discourse is one of the most important means of expression that attracts the attention of audience. Additionally, the study of conceptual metaphors in political discourse has proved to be a very important area of research, as linguistic expressions of conceptual metaphors are perceived as a powerful tool of indirect communication that allows politicians, like Donald Trump, to influence the subconscious structures of the addressee.

The practical significance of the research is determined by the fact that it can be used for a comparative analysis of the political discourse of the new US President Joe Biden with the already studied features of the discourse of Donald Trump. After all, it was during Trump's rule that the formality of political speeches shifted to simple one, not only in lexical sphere but in meaning as well. Thus, in the future we can talk about the influence created by the 45th president,

not only on the new president, politicians, people in general, but also on the image of the country as a whole.